

A konferencia fővédnöke:

Prof. Dr. Jávor András
tud. centrumelnök-helyettes

A konferencia védnökei:

Prof. Dr. Kátai János
dékán (MTK)
Prof. Dr. Nábrádi András
dékán (AVK)

Szerkesztette:

Tikász Ildikó Edit

Közreműködött:

Antal Zsuzsanna

Lektorálta:

Dr. Bihari Zoltán
Dr. Szűcs István

A DEBRECENI EGYETEM
AGRÁRTUDOMÁNYI CENTRUM
MEZŐGAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
VALAMINT
AGRÁRGAZDASÁGI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI KAR
TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TANÁCSA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS
MUNKATÁRSAIT A
2006. DECEMBER 05-ÉN
MEGRENDEZÉSRE KERÜLŐ
**KARI TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI
KONFERENCIÁRA**

**A KONFERENCIA HELYE:
DEBRECENI EGYETEM AGRÁR CAMPUS
4032 DEBRECEN, BÖSZÖRMÉNYI ÚT 138.**

PROGRAM

- 07.45. ZÁRTÜLÉS** (Főépület, AVK épület tanácsterem)
Tájékoztató a Bíráló Bizottságok elnökei és titkárai részére
- 08.15. MEGNYITÓ** (II. előadó)
Prof. Dr. Jávor András egyetemi tanár, centrumelnök h.
Prof. Dr. Nábrádi András egyetemi tanár, dékán
Prof. Dr. Kátai János egyetemi tanár, dékán
- 08.40. SZÜNET**
- 09.00. TAGOZATI ÜLÉSEK**
- 13.15. EBÉDSZÜNET** (ATC Étterem)
- 14.00. ZÁRTÜLÉS** (Főépület, AVK épület tanácsterem)
A Bíráló Bizottságok elnökei és titkárai részvételével
- 15.45. EREDMÉNYHIRDETÉS ÉS A KONFERENCIA ZÁRÁSA**
(II. előadó)
AVK Levezető elnök: Dr. Szűcs István egyetemi docens
Bíráló Bizottsági elnökök szekció-beszámolója
Dr. Szűcs István egyetemi docens, kari TDT elnök
Prof. Dr. Nábrádi András egyetemi tanár, dékán

MTK Levezető elnök: Dr. Bihari Zoltán egyetemi adjunktus
Bíráló Bizottsági elnökök szekció-beszámolója
Dr. Bihari Zoltán egyetemi adjunktus, kari TDT elnök
Prof. Dr. Kátai János egyetemi tanár, dékán

ATC Zárszó: Prof. Dr. Jávor András egy. tan., centrumelnök h.
- 17.00. ÁLLÓFOGADÁS**
A diákkörös hallgatók, a konzulensek, a Bíráló Bizottsági tagok és a meghívott vendégek számára

MEZŐGAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

**ÉLELMISZERTUDOMÁNYI ÉS
KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI TAGOZAT**
(2. előadó)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. Győri Zoltán** egyetemi tanár
Titkár: **Mézes Lili PhD** hallgató
Tagok: **Dr. Juhász Csaba** egyetemi docens
Dr. Lénárt Csaba egyetemi docens
Dr. Czeglédi Levente egyetemi tanársegéd

Előadók:

1. **Balogh Ágnes**, V évf. hallgató: *„Búzalisztek alveográfus értékeinek változása adalékanyagok hozzáadására”*
Konzulens: **Dr. Borbély Jánosné** tud. főmunkatárs
2. **Dorka Péter**, V. évf. hallgató: *„A baromfitoll előkezelésének vizsgálata biogáz célú hasznosításhoz”*
Konzulens: **Dr. Bíró Tibor** egyetemi docens
3. **Féki Anikó**, V. évf. hallgató: *„Élelmiszer-minőségbiztosító agrármérnök Teák ásványielem és antioxidáns tartalmának összehasonlítása és táplálkozástudományi értékelése”*
Konzulensek: **Dr. Kovács Béla** egyetemi docens
Dr. Prokisch József egyetemi docens
4. **Hódi Katalin**, V. évf. hallgató: *„A tehéntej feldolgozása során keletkező termékek és melléktermékek elemtartalmának vizsgálata”*
Konzulens: **Dr. Kovács Béla** egyetemi docens
5. **Kányási Sándor Péter**, V. évf. hallgató: *„A Micro Z-Arm Mixer alkalmazhatóságának vizsgálata a lisztminősítésben”*
Konzulens: **Dr. Sipos Péter** egyetemi tanársegéd
6. **Keserű Zsuzsa Emese**, V. évf. hallgató: *„A felszín alatti vizek sérülékenységének kockázatelemzése a Berettyó-Sebes-Körös-közi belvízrendszerben”*
Konzulens: **Dr. Bíró Tibor** egyetemi docens

7. **Kövér Gabriella**, III. évf. hallgató: *„A fahamu lehetséges szerepe a mezőgazdasági növények tápanyag-utánpótlásában”*
Konzulensek: **Dr. Lévai László** egyetemi docens
Dr. Veres Szilvia egyetemi adjunktus

8. **Kun Krisztina**, V. évf. hallgató: *„A tejtermékek elemtartalmának összehasonlító elemzése”*
Konzulens: **Dr. Kovács Béla** egyetemi docens

9. **Stefanovicz Borbála**, V. évf. hallgató: *„Húsminőség változás extenzív-intenzív takarmányozás hatására”*
Konzulensek: **Dr. Jávor András** egyetemi tanár
Dr. Kukovics Sándor egy. magántanár

NÖVÉNYTUDOMÁNYI ÉS KERTÉSZETI TAGOZAT
(4. előadó)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. Gonda István** egyetemi tanár
Titkár: **Balogh Ágnes** doktorandusz
Tagok: **Dr. Csajbók József** egyetemi docens
Dr. Csontos Györgyi egyetemi docens
Dr. Holb Imre egyetemi docens

Előadók:

1. **Bákonyi Nóra**, III. évf. hallgató: „*A bikarbonát hatása néhány növény növekedésére*”
Konzulensek: **Dr. Lévai László** egyetemi docens
Dr. Veres Szilvia egyetemi adjunktus
2. **Horváth Zsuzsanna**, IV. évf. hallgató: „*Kukorica genotípusok vízleadását befolyásoló tényezők vizsgálata*”
Konzulensek: **Dr. Pepó Pál** egyetemi tanár
Bódi Zoltán doktorandusz
3. **Kátai Zoltán**, V. évf. hallgató: „*Az őszi kalászosok fajtaszortimentjének vizsgálata a Hajdúságban*”
Konzulens: **Dr. Pepó Péter** egyetemi tanár
4. **Lakatos Viktor**, évf. hallgató: „*Emelt krómtartalmú káposzta előállítás*”
Konzulens: **Dr. Prokisch József** egyetemi docens
5. **Sipos Marianna**, V. évf. hallgató: „*Nitrogén-ellátás, nikkelterhelés és meszezés hatása az angol perje (*Lolium perenne* L.) termésére, tenyészedény-kísérletekben*”
Konzulens: **Dr. Vágó Imre** egyetemi docens
6. **Szakadát Gyula Zsolt**, III. évfolyamos hallgató: „*Kísérletek kána in vitro szaporítására*”
Konzulensek: **Dr. Fári Miklós** egyetemi tanár
Szarvas Pál doktorandusz

7. **Tikász Gabriella**, IV. évfolyamos hallgató: „*A mák fiziológiai és kémiai tulajdonságainak vizsgálata*”
Konzulens: **Dr. Pepó Pál** egyetemi tanár

8. **Tóth Csaba**, III. évf. hallgató: „*Rudbeckia hirta L. in vitro szaporító rendszer kidolgozására*”
Konzulensek: **Dr. Fári Miklós Gábor** egyetemi tanár
Szarvas Pál doktorandusz

9. **Varga Anita**, V. évf. hallgató: „*A műtrágya és egy baktérium készítmény (Bactofil A 10) hatása a talaj néhány tulajdonságára és mikrobiológiai folyamataira*”
Konzulensek: **Dr. Kátai János** egyetemi tanár
Dr. Vágó Imre egyetemi docens

TERMÉSZETVÉDELMI TAGOZAT
(3. előadó)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. Nagy Sándor Tibor** igazgató
Titkár: **Varga Sándor** doktorandusz
Tagok: **Dr. Magura Tibor** HNP munkatársa
Dr. Szendrei László egyetemi tanársegéd
Dr. Zsigrai György tudományos igazgatóhelyettes

Előadók:

1. **Bodorik Janka**, III. évf. hallgató: *„Természetvédelmi ismeretterjesztés a farkatlan kétélűekkel szembeni ellenszenv feloldása érdekében”*
Konzulens: **Antal Zsuzsanna** doktorandusz
2. **Kövér László**, III. évf. hallgató: *„A dolmányos varjú (*Corvus corvus cornix L.*) debreceni urbanizációja”*
Konzulens: **Dr. Juhász Lajos** egyetemi docens
Gyüre Péter egyetemi tanársegéd
3. **Pluhár Dóra**, IV. évf. hallgató: *„Tények és vélemények: A gyurgyalag- a méhek ellensége?”*
Konzulensek: **Dr. Juhász Lajos**, egyetemi docens
Dr. Wladimír János, t. egyetemi docens
4. **Szölláth Imre Rudolf**, V. évf. hallgató: *„Harisvédelem a Szatmár-Beregi síkon”*
Konzulens: **Dr. Horváth Róbert** szakértő
Dr. Juhász Lajos egyetemi docens
5. **Zakar Erika**, III. évf. hallgató: *„Vadméhek (*Hymenoptera: Apoidea*) összehasonlító faunisztikai felmérése Kis-Bugacon”*
Konzulens: **Dr. Tanács Lajos** egyetemi tanár
Kozák Lajos egyetemi tanársegéd

A BIKARBONÁT HATÁSA NÉHÁNY NÖVÉNY NÖVEKEDÉSÉRE

Szerző: **Bákonyi Nóra**, III. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Lévai László**, egyetemi docens
Dr. Veres Szilvia, egyetemi adjunktus

A Föld lakossága rohamosan gyarapszik, ez a jelentős növekedés azokban az elmaradott földrészekben, országokban kifejezett, ahol már eddig is komoly élelmezési problémák voltak. Ezekben az országokban, vagy földrészekben a nem kellő élelmiszerellátás többnyire természeti okokra (víz, talajadottságok) vezethető vissza. A terméseredmények alakulása globális szinten a jövőbeni, még súlyosabb problémákra hívja fel a figyelmet. A növények tápanyagfelvétele a mennyiséget és a minőséget meghatározó fiziológiai folyamat. Kedvezőtlen környezeti feltételek mellett a növény sokkal több energiát fordít a számára szükséges tápanyagok felvételére, mint optimális feltételek esetén. A kedvezőtlen környezeti feltételek csökkentik a növény szervesanyag-felhalmozását, ezzel az elérhető termés mennyiségét. Dolgozatom célkitűzése, hogy laboratóriumi körülmények között, tápoldaton nevelt növények esetében bizonyítsam NaHCO_3 és a tápoldat pH-jának szerepét a növények tápanyag felvételében és növekedésében. A növénytermesztés eredményességét meghatározó, egyik legfontosabb tényező a talaj pH-ja. Bár a talaj pH-jának hatása sokrétű, mégis a leginkább kutatott terület a pH és a talajok felvehető tápanyagtartalmának összefüggése. Szoros összefüggést mutattak ki a talaj pH és a talaj szervesanyag tartalma között. A talaj vagy a táptalaj pH-ja meghatározza a növény növekedését a tápanyagok hozzáférhetőségén és a mikroorganizmusok aktivitására gyakorolt hatásán keresztül. A gyökerek által indukált talaj pH-változásban a leglényegesebb tényező az anion/kation felvétel aránya és ennek megfelelően a H^+ , HCO_3^- , vagy OH^- és a szerves savak kiválasztása. Az optimálistól eltérő talaj pH sajátos stresszorként is hathat. Ez a hatás direkt és indirekt módon határozza meg a talajból felvehető tápanyagok mennyiségét. A növények vasellátását a talaj nedvességtartalmán túl meghatározó legfontosabb tényezők: a foszfor-, a hidrogénkarbonát-, a nitrát-, a talaj mésztartalma és az alacsony vastartalom. A tápközeg alkalis állapot, bikarbonát és kalcium tartalma hatással van a vasklorózis kialakulására. A talaj megfelelő vastartalma esetén a nitrát és a P jelentősen fokozza a termés mennyiségét. A nitrát, a bikarbonát és a foszfor csak alacsony talaj-vastartalom esetén tűnik antagonistának. A bikarbonát más fémionok felvételét is akadályozza.

BÚZALISZTEK ALVEOGRÁFOS ÉRTÉKEINEK VÁLTOZÁSA ADALÉKANYAGOK HOZZÁADÁSÁRA

Szerző: **Balogh Ágnes**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Borbély Jánosné**, tudományos főmunkatárs

Hazánkban a búzalisztek minőségének meghatározásával kapcsolatban az Európai Unió csatlakozást követően figyelembe kell vennünk, hogy a hivatalos magyar búza lisztminőség szabvány nem tartalmaz néhány olyan fontos vizsgálati módszert, amely egyes nyugat-európai országokban fontos kritériumként szerepel a lisztek minősítésében. Ezek közé tartozik például az alveográfus vizsgálat, amelyet néhány uniós ország használ. Elsősorban ez a szempont vezérelt a méréseim során alkalmazott műszer kiválasztásánál.

Az alveográfus végzett vizsgálatok nagy jelentőséggel bírnak mind az alkalmazott eljárás, mind pedig a sütőipar által felhasználásra kerülő adalékanyagok hatásának pontos megismerése szempontjából.

Kutatásom fő célja az általánosan használt adalékanyagok búzalisztek reológiai tulajdonságaira kifejtett hatásának feltérképezése alveográf segítségével. Méréseim során olyan adalékokat vizsgáltam, amelyek a tészta dagasztás közbeni viselkedésében, nyújthatóságában és rugalmasságában eredményeznek változásokat.

A kísérletek tervezése során arra törekedtem, hogy a sütőipar mindennapi termékeinek előállításánál felhasznált vegyületeket vizsgáljam. Ezek a következők voltak: aszkorbinsav, glutén, tejsav, valamint két komplett adalékanyag-keverék, a Ronapan és a Dravapan.

Vizsgálataimat a Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum Élelmiszertudományi Minőségbiztosítási és Mikrobiológia Tanszék és Agrárműszerközpont akkreditált laboratóriumaiban végeztem.

Méréseim alapját képező homogén búzalisztet a Hajdú Gabona Zrt. bocsátotta rendelkezésemre.

Az alveográfus méréseket adott lisztből egy standard sorozat elkészítésével kezdtem, mely adalékanyagot nem tartalmazott. Ezt követték azok a mérések, melyek során az adalékok különböző koncentrációban kerültek hozzáadásra.

A kutatásom végső fázisaként sütési próbát végeztem annak érdekében, hogy valós körülmények között is megtapasztaljam, milyen változások következnek be a próbacipók térfogatában, belső szerkezetében ezen anyagok hozzáadására.

**TERMÉSZETVÉDELMI ISMERETTERJESZTÉS A FARKATLAN
KÉTÉLTŰEKSEL SZEMBENI ELLENSZENV FELOLDÁSA ÉRDEKÉBEN**

Szerző: **Bodorik Janka**, III. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Antal Zsuzsanna**, doktorandusz

Tudományos diákköri dolgozatom témájául a farkatlan kétéltűekkel kapcsolatos természetvédelmi ismeretterjesztést választottam, mert véleményem szerint ez az egyik legcsodálatosabb állatcsoport. A békák rendkívül értékesek az ember, és az állatvilág számára egyaránt, és feltétlenül szükségük van arra, hogy felfigyeljenek rájuk, észrevegyék őket, és az emberek rádöbbenjenek, hogy ezek a kicsi állatok mekkora értéket hordoznak magukban. Sokan azt gondolják, hogy gusztustalanok, undorítóak, visszaszítók, éppen ezért félelmükben tudományt sem vesznek róluk, vagy éppen bántják őket. Azon túl, hogy a környezetszennyezés, a vegyszerhasználat, az élőhelyek eltűnése és leromlása miatt napjainkban a Kétéltűek az egyik legveszélyeztetettebb osztály az Állatok Országában, meg kell említeni az emberi kegyetlenséget, okatlan irtást, mint az egyik leglényegesebb veszélyforrást. Véleményem szerint természetvédelmi ismeretterjesztéssel, szemléletformálással képesek vagyunk javítani ezen a hozzáálláson, és ezzel segíthetjük a békák túlélési esélyeit.

Ezen átfogó célok eléréséhez legalkalmasabb megoldásnak a természetvédelmi ismeretterjesztő előadást és elbeszélgetést gondoltam. Az előadás sikerének felmérése érdekében kérdőíves felmérést végeztem. Az előadást megelőzően három óvodában, három általános- és három középiskolában töltöttem ki kérdőíveket. A felmérést megismételtem az előadás megtartása után is.

Eredményeim igazolják, hogy az alapvető természetvédelmi ismeretek sok esetben hiányosak, és valóban szükség lenne a szemléletformálásra, ismeretterjesztésre. Örömmel tölt el, hogy kutatási célkitűzéseimnek eleget tudtam tenni, ismeretterjesztő előadásommal hozzájárultam a természetvédelem általános céljaihoz és mindezen túl számos érdekességgel szolgálhattam a különböző beállítottságú és korú óvodások, diákok, sőt még pedagógusaik számára is.

A BAROMFITOLL ELŐKEZELÉSÉNEK VIZSGÁLATA BIOGÁZ CÉLÚ HASZNOSÍTÁSHOZ

Szerző: **Dorka Péter**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Bíró Tibor**, egyetemi docens

Magyarország energiatermelésében az Európai Unió előírásai alapján a megújuló energiaforrások arányát a jelenlegi 4%-ról 2015-re 12%-ra kell növelni, melynek egyik alternatívája, a széndioxid kereskedelem hatálya alá nem tartozó biogáz célú biomassa hasznosítás. A baromfitoll, mint másodlagos biomassa elhelyezése nehézségekbe ütközik.

Az állategészségügyi jogszabályok változása miatt a toll-liszt felhasználhatósága jelentősen korlátozódott, így biztonságos hasznosítása főként komposztálással és biogáz előállítással történhet. A közvetlen energianyeresi lehetőséget elsősorban az utóbbi biztosítja.

A baromfitoll magas fehérjetartalma miatt kitűnő biogáz receptúraalapanyag. Fermentációs feltárása elősegíti a nagy mennyiségben keletkező és nehezen lebomló toll környezetbarát hasznosítását. A toll ugyanakkor nem adagolható közvetlenül, előkezelés nélkül a biomasszakeverékekhez. A baromfitollnak olyan hőkezelésen és mikrobiális feltáráson kell keresztül mennie, melynek eredménye a keratin lebomlása,

A tollfehérjét a *Bacillus licheniformis* nevű keratinbontó baktérium segítségével tártuk fel. Vizsgálataink a baromfi toll biodegradációját befolyásoló paraméterek optimalizálására irányultak. A kíséretekben az optimális pH, hőmérséklet, tollméret, és bacilus:toll arány értékek meghatározását végeztük el, valamint a vizsgált paraméterek közötti összefüggéseket vizsgáltuk. A különböző kísérleti beállítások során a degradálódó anyag hígfázisának extinkcióját határoztam meg, mellyel nyomon követhető volt a biodegradáció dinamikája.

A kísérletek eredményeképp megállapítható, hogy a kezelés nélküli elegyben a hidrolízis mértéke jóval kisebb volt, mint a baktériummal kezeltékben. A 70, 100 és 140 °C-on előkezelt tollak közül a 70 °C-on hőkezelt toll feltáródása volt a legintenzívebb.

A legjobb feltáródás az 1:3 toll-víz arány esetén következett be. A legsikeresebb tollbontási intenzitás az 1%-os mikrobaaránynál volt megfigyelhető.

Az aprítás utáni minta baktériumos kezelése jobb eredményt hozott az aprítás nélkülieknél, de a jelentős foszfát-puffer szükséglet miatt mégsem javasolható üzemi körülmények közötti alkalmazása.

TEÁK ÁSVÁNYIELEM ÉS ANTIOXIDÁNS TARTALMÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA ÉS TÁPLÁLKOZÁSTUDOMÁNYI ÉRTÉKELÉSE

Szerző: **Féki Anikó**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Kovács Béla**, egyetemi docens
Dr. Prokisch József, egyetemi docens

A tea az egyik legnépszerűbb és leggyakrabban fogyasztott ital, melynek gyógyító hatása év-századok óta ismert és elfogadott. A világon több millióan szeretik és fogyasztják a teacserje leveléből készített fekete és zöld teákat. Fontos szerepet töltenek be a legtöbb ember étrendjében, jelentős szerepet játszanak az egyézség megőrzésében. Ezért választottam dolgozatom témájának a teák mikroelem és antioxidáns tartalmának, mint a jótékony hatás egyik okának vizsgálatát. A tea bizonyos mikroelemeknek jelentős forrása, mivel a tea, mint alumínium-hiperakkumuláló növény, a savanyú talajt kedveli. Felmerült, hogy bizonyos teák fogyasztása egyes mikroelemek hiánya okozta betegségek esetén, esetleg gyógymódként alkalmazhatók. Ilyen fontos mikroelemek lehetnek a kalcium, a kálium, a nátrium, a vanádium, a króm, valamint a lítium. Elsődleges célunk a teák alumínium tartalmának összehasonlítása volt. A tealevél fajtától függően akár több mint 2000 mg/kg alumíniumot is tartalmaz a méréseink szerint, ami egy gyümölcsle alumínium tartalmának több mint százszorosa. A vizsgált 40 teafajta között találtunk számos különleges teát, olyat, amelynek lítium, króm, vanádium, vagy kalcium tartalma kiemelkedően magas volt. Felmerült, hogy ezek élettani hatása is kapcsolatba hozható a ki-emelkedő mikroelem tartalommal. A mindennapi étrendünk egészségvédő hatásában az antioxidánsok jelentős szerepet töltenek be. Ezek olyan vegyületek, amelyek megvédik a szervezetet az oxidációs reakciókban keletkező szabadgyököktől. A szabadgyökök lerombolják a szervezet sejtjeit, utat nyitva a pusztító betegségek számára, mint a rák, vagy a szívbetegségek. Az antioxidánsok megkötik a szabad-gyököket, így azok káros hatását mérséklük. A teák antioxidáns tartalma kiemelkedő és alapja lehet az ital táplálkozási értéke megállapításának. A teák antioxidáns tartalma alkalmasnak bizonyult a gyümölcs, a fekete- és a zöldteák megkülönböztetésére. A zöldteák antioxidáns tartalma volt a legmagasabb (40000-60000 mg/kg C-vitamin egyenérték), míg a gyümölcssteák antioxidáns tartalma nagyon alacsony volt (0-100 mg/kg). A méréseink alapján javaslatot tehetünk arra is, hogy melyik teát célszerű fogyasztani a cukorbetegség, továbbá a daganatos megbetegedések elkerülésére.

A TEHÉNTÉJ FELDOLGOZÁSA SORÁN KELETKEZŐ TERMÉKEK ÉS MELLÉKTERMÉKEK ELEMTARTALMÁNAK VIZSGÁLATA

Szerző: **Hódi Katalin**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Kovács Béla**, egyetemi docens

Az emberiség ősidőktől fogyasztja és fontos táplálékának tekinti a tejet és a belőle előállítható termékeket. A tej és tejtermékek nagyon fontosak az emberi szervezet számára, ami többek között a bennük található ásványi anyagoknak köszönhető. Az ásványi anyagok a tejben nagyrészt sók formájában fordulnak elő. A tej élettani szempontból fontosabb sói nem mások, mint a nátrium, a kálium, a magnézium és a kalcium szénsavval, foszforsavval, citromsavval, sósavval és kénsavval alkotott vegyületei.

Az ásványi anyagok mellett tartalmaz olyan fehérjéket, vitaminokat, esszenciális aminosavakat, zsírokat és szénhidrátot, amelyek az emberi szervezet számára nélkülözhetetlenek. Ezek a tejben található anyagok elengedhetetlenek a növekedéshez és a fejlődéshez.

A tej fontosságát mutatja az is, hogy 2004-ben a FAO adatai szerint a világ tejtermelése 613,4 millió tonna volt. Magyarországon a tejtermelés legnagyobb részét a tehéntej adja. 2004-ben a KSH adatai szerint mintegy 1844,8 millió liter, míg a juhtejből 3,4, a kecsketejből pedig 4,5 millió liter tej fogyott hazánkban (a kiszopott tej nélkül).

A TDK kutató munkámban vállalkoztam arra, hogy a tehéntej feldolgozásának különböző technológiai fázisaiban vizsgáljam a fő- és melléktermékek elemtartalmát.

Munkám során megmértem, hogy a különböző gyártási folyamatokban hogyan változik a különböző mintákban az elemek koncentrációja. A mérésekhez Perkin Elmer gyártmányú OPTIMA 3300 DV típusú induktív csatolású plazma optikai emissziós spektrométert (ICP-OES), valamint Thermo Elemental gyártmányú X7 típusú induktív csatolású plazma tömegspektrométert (ICP-MS) használtunk.

Az mintegy 30 elemre történt vizsgálat során kiderült, hogy a különböző időpontban gyártott termékek elemtartalma között jelentős különbség nem áll fent. Az olyan gyártási szakaszban, amelyben melléktermék is keletkezik, az elemtartalmi vizsgálatok alapján számos elem megoszlása jól nyomonkövethető. A tejfeldolgozás folyamatában keletkező fő- és melléktermékek elemtartalmának eredményeiből adatbázist állítottam össze.

KUKORICA GENOTÍPUSOK VÍZLEADÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA

Szerző: **Horváth Zsuzsanna**, IV. évfolyamos hallgató

Konzulensek: **Dr. Pepó Pál**, egyetemi tanár

Bódi Zoltán, doktorandusz

A kukorica nemesítés egyik fontos célkitűzése a termőképesség fokozása mellett a hibridek betakarításkori szemnedvesség tartalmának csökkentése.

A kukorica vonalak és hibridek vízleadási tulajdonságainak tanulmányozása a kukoricanevelésben ezért kiemelt fontossággal bír. Kísérletünket a Kertészettudományi és Növényi Biotechnológiai Tanszék kísérleti terén Debrecenben végeztük 2006-ban. A kísérletben különböző vízleadású vonalak és ezek hibridjeinek vízleadási tulajdonságaira ható tényezőit vizsgáltuk. A fizikai érést követően 6 alkalommal mértük a különböző genotípusok csőalkotóinak (csuhélevél, csökocsány, szem, csutka) nedvességtartalmát, illetve a betakarításkori szemnedvesség-tartalmát.

Vizsgálatainkat a fiziológiai érés után végeztük. Több tényező is befolyással bír az egyes csőalkotó elemek vízleadására. A vízleadási tulajdonságokat egyrészt genetikai oldalról a kukoricacső tulajdonságait kialakító gének (csőhosszúság, átmérő, szemtípus, csuhélevelek száma stb.), másrészt környezeti hatások, a csapadék és hőmérsékleti viszonyok határozzák meg. A szélsőséges környezeti feltételek azonban elfedhetik az egyes genotípusok közötti különbségeket.

A kapott eredmények alátámasztják a genotípusok szerepét a betakarításkori alacsony szemnedvesség, mint nemesítési cél elérésében. A vizsgálat alapján megállapítható, hogy betakarításkori szemnedvesség tartalom csökkentésében nagy szerepet játszik a kiindulási szülővonalak helyes megválasztása. Az egyes csőalkotó elemek vízleadási dinamikája eltérő volt. A szemnedvesség és a többi vizsgált csőalkotó rész nedvességtartalma közötti korreláció az idő függvényében változott. A csuhélevél és a csökocsány vízleadási dinamikája nem állt szoros összefüggésben a szem nedvességtartalmának változásával. A csuhélevelek nedvességtartalmára nagy hatással vannak a környezeti tényezők (csapadék), míg a szemnedvesség-tartalomnál kevésbé közvetlenek ezek a hatások. A vizsgálat eredményeként kiválasztásra kerültek azon szülői vonalak, melyek kedvező betakarításkori nedvességtartalmukat és vízleadási dinamikájukat jól örökökítik.

A MICRO Z-ARM MIXER ALKALMAZHATÓSÁGÁNAK VIZSGÁLATA A LISZTMINŐSÍTÉSBEN

Szerző: **Kányási Sándor Péter**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Sipos Péter**, egyetemi tanársegéd

A minőség többféle képen fogalmazható meg. A minőség nem más mint az igényeinknek való megfelelés melynek megítélése egyaránt függ ízléseinktől, étkezési szokásainktól, hagyományainktól. A természetben résztvevőknek a minőség más és mást jelent, így a molnár elvárása a jó malmi minőség, a péknek a kenyér vagy egyéb tészta készítéséhez alkalmas liszt. Őszi búza liszt minőségének megítélését alapvetően fizikai, fehérjesajátsággal összefüggő, enzimológiai és reológiai tulajdonságaik elemzésével végezhetjük el. Utóbbi, a lisztek reológiai tulajdonságainak vizsgálata a feldolgozóipar egyik legfontosabb minőség-megítélési módszere. A reológiai vizsgálatok során a lisztből víz hozzáadásával tésztát készítünk, és az így nyert tészta valamely fizikai tulajdonságát (vízfelvő képességét, a tészta nyújthatóságát, dagaszthatóságát, erősségét) vizsgáljuk.

Napjaink felgyorsult világában döntő tényező, hogy a vizsgálatokat minél gyorsabban és minél kevesebb mintamennyiséggel lehessen elvégezni valamit egyre fontosabb az, hogy a vizsgálatok minél olcsóbban és akár a helyszínen elvégezhetőek legyenek. A kevés vizsgálati mintát igénylő módszerek közé tartozik többek között a mikro- valorigráfós módszer, más néven a Micro Z-Arm mixer készülék használata, amellyel a liszt reológiai sajátosságait vizsgáljuk. A készülék felépítését tekintve hasonlít a hagyományos valorigráfhoz, viszont a vizsgálathoz szükséges mintamennyiség mindössze 4 gramm. Vizsgálataim során, melyeket a Debreceni Egyetem Élelmiszertudományi, Minőségbiztosítási és Mikrobiológiai Tanszékén végeztem, különböző sütőipari értékszámú lisztek a laboratóriumban hagyományos módon mért és a készülék által mért valorigráfós eredményeinek összehasonlítását végeztem el. Azt a célkitűzést fogalmaztam meg, hogy megállapítsam, hogy a Micro Z-Arm mixerrel reprodukálhatók-e a hagyományos valorigráffal mért értékek, az eredmények mennyire összehasonlíthatók, azaz a két vizsgálat helyettesítheti-e egymást.

AZ ŐSZI KALÁSZOSOK FAJTASZORTIMENTJÉNEK VIZSGÁLATA A HAJDÚSÁGBAN

Szerző: **Kátai Zoltán** V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Pepó Péter**, egyetemi tanár

A tudományos diákköri munkám három faj vizsgálatára terjedt ki: az őszi búzára, az őszi árpára és a tritikáléra. Ezen belül 14 őszi búza (6 korai-, 6 közép-, és 2 középkései érésű), 12 őszi árpa (6 korai-, és 6 középerésű), illetve 5 tritikálé fajtát vizsgáltam. A kutatásom három évjáratra vonatkoznak: 2004, 2005 és 2006. Összehasonlítottam az említett őszi kalászos gabonafajokat három vegetációs évben, hat különböző agronómiai szempont figyelembevételével. Ezek a szársziládság, betegség ellenállóság (lisztharmat, helminthospórium, levéltrozsdá, kalászfuzárium), és a termésmennyiség. A kutatási eredményeimhez szükséges adatok a Látóképi Kísérleti Telep kisparscellás kísérleteiből származnak. A kísérlet során három őszi kalászos növényfaj fajtáit azonos agrotechnikai beavatkozások mellett (talajművelés, tápanyag-utánpótlás, növényvédelem, stb.) teszteltük mészlepedékes csernozjom talajtípuson, ami lehetővé tette, hogy a különböző évjáratokat össze tudjuk hasonlítani különböző vizsgálati szempontok szerint. A dolgozatomban a kutatási témához kapcsolódó szakirodalom feldolgozását végeztem el.

Az eltérő időjárású évjáratokban a különböző gabonafajok fajtái eltérő minőségű, illetve mennyiségű termést adnak. Ez a tény jelenti az ez irányú kutatások alapját, mivel a modern integrált növénytermesztésben az egyik legfontosabb szempont a termésbiztonság. A különböző évjáratok összehasonlítása lehetővé teszi, hogy az adott termesztési körülmények között (talajadottságok, csapadékviszonyok, éghajlati szélsőségek, stb.) a Hajdúsági löszháton, mint agroökológiai régióban kiválaszthassuk a fajokat és fajtákat, amelyekkel a legnagyobb a termésbiztonság, és egyben leggazdaságosabb termés érhető el. A hat vizsgálati szempont és az évjáratok összehasonlítása alapján kiválaszthatóak a legeredményesebben termeszthető őszi búza, őszi árpa és tritikálé fajták. Vizsgálati eredményeink alapján javaslatot tehetünk a termelők felé arra vonatkozóan, hogy a Hajdúsági löszhát területén mely őszi búza, őszi árpa, illetve tritikálé fajtákat érdemes termesztetni.

Eredményeink a növénytermesztési gyakorlatban széleskörűen alkalmazhatóak, azoknak számottevő gazdasági jelentőségük van.

A FELSZÍN ALATTI VIZEK SÉRÜLEKENYSÉGÉNEK KOCKÁZATELEMZÉSE A BERETTYÓ-SEBES-KÖRÖS-KÖZI BELVÍZRENDSZERBEN

Szerző: **Keserű Zsuzsa Emese**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Bíró Tibor**, egyetemi docens

Magyarország vízellátása mintegy 95%-ban felszínalatti vizeken alapul, a legtöbb európai országban ez az arány jóval alacsonyabb. Ezeknek a készleteknek kb. 65%-a földtanilag sérülékeny az emberi eredetű hatásokkal szemben, mely tény fontossá teszi a felszínalatti vizek védelmét. A felszínalatti vízkészletek különféle típusú víztartókból származnak, mint például karsztos, parti szűrősű és sekély porózus víztartók, amelyek a felszíni vizekkel kölcsönhatásban lehetnek. Ezek a tényezők elengedhetlenné teszik az európai vízi környezet védelmét és az Európai Unió Víz Keretirányelvének, valamint Nitrát Irányelvének a teljesítését. Megfogalmazható tehát hosszú távú célként, hogy a felszín alatti vizeknek a természetes vagy ahhoz közeli minőségi állapot megőrzésére kell törekedni, meg kell előzni a további romlást, illetve a már szennyezett, károsodott területeken javulást kell elérni, ami a kibocsátások csökkentése és a bekövetkezett károsodások megszüntetése útján valósítható meg. A vizsgált célterület a Bihari-sík (Berettyó-Sebes-Körös-közi terület) volt. A kutatás a térség talaj és mélységi vizeinek minőségében bekövetkező térbeli és időbeli változások elemzésére irányult. A vizsgálat alapját a területen lévő monitoring, valamint vízmű kutak adatai szolgáltatták. A vizsgálatok során a síkvidéki területre jellemző belvízképződési, lefolyási és beszivárgási folyamatok, valamint a fedőréteg hidrogeológiai viszonyai, a földhasználat és a talajvíz minőségi változása közötti kapcsolatrendszer feltárását végeztem el, a regionális kockázatértékelésen keresztül. A területen feltárássra kerültek a főbb szennyező források, mint például illegális hulladéklerakók, földalatti tartályok, állattartó telepek és szennyező források. A mélységi vizek sérülékenységeinek vizsgálatához előállítottam a vízföldtani hosszszelvényeket. A szivattyúzási próbák és az egyéb kút adatok segítségével olyan koncepcionális modellt hoztam létre, amely lehetővé tette a vízmű kutak elérési idejének kiszámítását, mely alapján értékelhető a felszíni szennyező források hosszú távú hatása. Az elkészült elemzések segítséget nyújtanak a jelenlegi és a távlati ivóvízbázisok védelmében. A dolgozat ajánlást nyújt egy EU konform monitoring kúthálózat kiépítésére is.

A FAHAMU LEHETSÉGES SZEREPE A MEZŐGAZDASÁGI NÖVÉNYEK TÁPANYAGUTÁNPÓTLÁSÁBAN

Szerző: **Kövér Gabriella**, III. évfolyamos hallgató

Konzulensek: **Dr. Lévai László**, egyetemi docens

Dr. Veres Szilvia, egyetemi adjunktus

Napjaink mezőgazdaságával szemben támasztott legfontosabb igény a felhasznált kemikáliák mennyiségének csökkentése. A fenntartható mezőgazdaság egyik alapvető célkitűzése is éppen az, hogy a felhasznált szerek minimalizálásával szinten lehessen tartani a mezőgazdasági termelést, a minőség egyidejű megőrzésével, vagy javításával. A növénytermesztés és az erdőgazdálkodás egyik fő kérdése, hogy tudnake a növények alkalmazkodni az alacsony talaj pH-hoz, képesek-e tolerálni az alacsony pH kedvezőtlen hatásait. Talajaink termőképességének és minőségének megőrzése legfőbb feladataink egyike. A talajok savanyodásának megállítása, vagy a savanyú talajok minőségének javítása az egyik legfontosabb részfeladata ennek a munkának. Célkitűzésem az volt, hogy laboratóriumi körülmények között vizsgáljam a fahamu hatását néhány mezőgazdasági növény (kukorica, uborka és búza) kezdeti növekedésére és a kapcsolatos fiziológiai folyamatokra, abból a célból, hogy javaslatot tehessek az ipari melléktermék szélesebb körű, gyakorlati felhasználására. Megállapítottam, hogy a fahamu kijuttatásával a talajok savanyodása megállítható, ugyanakkor a növények számára létfontosságú makro- és mikroelemek kedvező hatása a termésgyarapodásban mérhető. A fahamu jelentős kiegészítő lehet a növények tápanyag utánpótlásában. Jelentőségét fokozza, hogy egy melléktermék újrahasonosításáról lehet szó, illetve az, hogy a fahamu nem tekinthető klasszikus kemikáliának, természetes körülmények között is keletkezik. Vizsgálataim során megállapítottam, hogy a kezelések eltérően hatottak az egy- és kétszikű növényekre. A hatás a kétszikűek esetében kedvezőbb volt, ami nem jelenti azt, hogy az alkalmazást az egyszikű növények esetében el kellene vetni. A fahamuból készített vizes oldat pH-ja erősen lúgos. A talajt lúgosító hatás miatt a fahamu nem alkalmazható eredetileg is lúgos vagy semleges pH-jú talajokon, viszont hatása igen kedvező lehet a savanyú talajoknál. Ez a kedvező hatás azt eredményezheti, hogy a savanyú talajokon nevelt növények nehézfém-felvétele csökken, ami humán- és állatéllemezési szempontból is jelentős. A fahamu alkalmas lehet az emberi tevékenység miatt savanyodó talajok természetes állapotának a helyreállítására, így környezetvédelmi szempontok is indokolják a további vizsgálatokat.

A DOLMÁNYOS VARJÚ (*CORVUS CORNIX L.*) DEBRECENI URBANIZÁCIÓJA

Szerző: **Kövér László**, III. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Juhász Lajos**, egyetemi docens
Gyüre Péter, egyetemi tanársegéd

A madarak közeledése az emberi környezethez a civilizáció fejlődésével egyidejű. Az ember közelsége számos előnnyel is járt - táplálék, fészkelőhely, ragadozók elleni védelem - amely előnyök akár a faj számára jobban szolgálták a szaporodást, mint az emberi közelségből adódó hátrányok – zavarás, az ember környezetében élő ragadozók. A kultúrákövető fajok az elmúlt évszázadokban általánossá váltak, néhány faj pedig már természetközeli élőhelyen alig fordul elő (pl.: *Streptopelia decaocto*, *Passer domesticus*, *Galerida cristata*). Más fajok adaptációs képességük révén mind antropogén, mind természetes környezetben megjelennek. Egyes fajok az ember által kialakított területeket csak időszakosan keresik fel (pl.: téli időszak) kihasználva a kedvezőbb mikroklimatikus és táplálkozási lehetőségeket. A madarak urbanizációja hosszú folyamat eredménye. Nyugat-Európában számos faj (pl.: *Columba palumbus*, *Sturnus vulgaris*) legalább olyan gyakran jelenik meg városok környezetében, mint hazánkban a házi veréb. A dolmányos varjú (*Corvus cornix L.*) is ebbe a kategóriába sorolható. Egyes régiókban (pl.: Kelet-Európa számos települése) már évtizedek óta a lakott területek jellegzetes faja, Debrecenben azonban a tényleges városiasodása csak az utóbbi évtizedben tapasztalható, igaz a folyamat egyre szembetűnőbb. Megfigyeléseimet a fajjal kapcsolatban az egész városra kiterjesztettem, de programszerűen elsősorban Debrecen északi városrészében végeztem, ahol az élőhelyi adottságoknak köszönhetően nagyobb számban lelt otthonra a faj városi populációjának számos példánya. A megfigyelések mellett 2006-ban a tavaszi aspektusban fészekfelmérést is végeztem, amelynek köszönhetően képet kaptam a fészekválasztási szokásairól és a költési eredményekről is. Fontos feladatnak tekintettem a faj urbanizációját kiváltó tényezők feltérképezését és azt, hogy városiasodásuk milyen hatással van környezetben előforduló madárfajokra, a faj egyedeinek jelenléte természetvédelmi szempontból miképpen értékelhető. Az eddigi adatok alapján megállapítható, hogy a dolmányos varjú Debrecen egész területén általánosan előforduló, állandóan jelenlévő fajjává vált. A faj terjeszkedésével párhuzamosan jelentősen növekedett más fajok költési sikertelensége a varjak agresszív, csaknem a legtöbb általuk elérhető fészek predációja révén (pl.: *Turdus merula*, *Galerida cristata*, *Streptopelia decaocto*, *Carduelis carduelis*).

A TEJTERMÉKEK ELEMTARTALMÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE

Szerző: **Kun Krisztina**, V. évfolyamos hallgató

Konzulens: **Dr. Kovács Béla**, egyetemi docens

A tej táplálkozásunkban kiemelkedő helyet foglal el. Az ember számára életének első pillanatától kezdve fontos táplálék. Jelentőségét könnyen emészthető tápanyagokban való gazdagságának köszönheti. Ezek közül a kalcium csontokra gyakorolt kedvező hatása mindenki számára ismert, de emellett a tej és tejtermékek számos makro- (Ca, P, K, Na, Mg) és mikroelemet (Cu, Mo, Se, B) tartalmaznak, melyek napi bevitele a szervezetbe az egészség megőrzése érdekében elengedhetetlen. Ezen termékek fogyasztása beltartalmi értékének köszönhetően számos kedvező tulajdonsággal bír. Mint például a tejcukorérzékeny emberek számára is fogyasztható savanyú tejtermékek gátolják a betegségkókozó mikrobák elszaporodását és megfelelő táptalajt biztosítanak a hasznos mikrobák elszaporodásához, emellett a fermentált tejkészítményeknek nagy szerepük van a rákos megbetegedések megelőzésében.

Vizsgálataim során a tej és tejtermékek makro- és mikroelemtartalmát mértem. A mérések alapját azok a termékek képezték, amelyeket napi rendszerességgel fogyasztunk, úgymint a tej, tejföl, sajt, joghurt, túró stb. A fenti tételeknél, amelyre lehetőségem nyílt, vizsgáltam a különböző zsírtartalmú tejtermékek elemtartalmát is. A tejkénél arra is kiterjedt a vizsgálat, hogy az eltarthatóság érdekében végzett kezelések (pl. tartós tejek esetén) befolyásolják-e a tej elemtartalmát.

A gyártásból adódó, illetve árkategóriától függő eltérések megállapítására két márka beszerezhető/megvásárolható termékeinek elemtartalmát hasonlítottam össze.

Az analitikai meghatározáshoz egy OPTIMA 3300 DV típusú Perkin-Elmer gyártmányú induktív csatolású plazma optikai emissziós spektrométert (ICP-OES), az ICP-OES készülék kimutatása határa közelében, vagy az alatti koncentrációtartományban található elemek esetén, egy Thermo Elemental gyártmányú X7 típusú induktív csatolású plazma tömegspektrométert (ICP-MS) alkalmaztam.

A vizsgálataimban a háttérmérés helyéül 1-pontos *háttérkorrekciót* alkalmaztam (ICP-OES). A kalibrációs pontokra ICP-OES esetén nemlineáris kalibrációs egyenletet, míg ICP-MS esetén lineáris kalibrációs egyenletet illesztettem.

**TÉNYEK ÉS VÉLEMÉNYEK:
A GYURGYALAG - A MÉHEK ELLENSÉGE?**

Szerző: **Pluhár Dóra**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Juhász Lajos**, egyetemi docens
Dr. Wladimír János, t. egyetemi docens

A gyurgyalag – népies nevén piripió, vagy méhészmadar – táplálékát elsősorban repülő rovarok alkotják, így házi méheket (*Apis mellifera*) is zsákmányol. Ez az életmódbeli sajátosság valamint a madár fokozott védelmi státusza jelentős ellenérzéseket keltett a méhészek és a természetvédelmi hatóság között. A gyurgyalag jelenleg fokozott védettség alá tartozik (1982 óta), eszmei értéke 100 000 Ft, melyről a 13/2001. sz. KöM-rendelet, illetve ennek módosítása (221/2205. sz. KvVM rendelet) határoz.

Dolgozatom témáját is ez a kettőség jelentette. Elsőként arra kerestem választ, hogy milyen megítélésű e madár a méhészek körében. További célomat annak kiderítése jelenti, hogy az általam kutatott régióban (Nyírség) a gyurgyalagok (*Merops apiaster*) konkrét házi méh fogyasztása mennyire jellemző, és ez jelent-e tényleges veszteséget a méhekre/méhészek részére?

Számos felmérés eredménye ismert a gyurgyalag táplálékának összetevőiről. Általánosságban elmondható, hogy a méhészek véleményét cáfolták, ami azt jelenti, hogy a madár táplálékspektrumának csak kisebb részét jelentették ténylegesen a házi méh egyedei. Azonban az elemzések nem tükrözték reprezentatívan az értékeket, mert kiragadott példák voltak, vagy egy nagyobb tanulmány részét képezték.

A téma aktualitását indokolja, hogy 2005-ben megszűnt a gazdák veszteségének kompenzálását célzó kártérítési igény benyújtásának lehetősége. Ezáltal a gyurgyalagok is veszélyeztetve vannak a tudatlan és/vagy a természetvédelmi értéket jelentő madarat akár károsító méhészekről, akik egyúttal az emberek méhész társadalomról alkotott véleményét is befolyásolják.

Az Európai Unió nem ismeri el a közvetlen kártérítést, azonban pályázatokon és hiteken alapuló támogatási rendszerrel segíti a gazdálkodókat. Ennek bevezetése Magyarországon is szükséges lenne. A köpetek vizsgálata pedig elősegíthetné a rendszer kialakítását. Ha egyes régióban a gyurgyalag táplálékai között jelentős mennyiségben szerepel házi méh, szorgalmazhatná az Unió területén alkalmazott rendszer létrejöttét hazánkban is.

**NITROGÉN-ELLÁTÁS, NIKKELTERHELÉS ÉS MESZEZÉS HATÁSA AZ
ANGOL PERJE (*LOLIUM PERENNE L.*) TERMÉSÉRE, TENYÉSZEDÉNY-
KÍSÉRLETEKBEN**

Szerző: **Sipos Marianna**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Vágó Imre**, egyetemi docens

Napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk környezetünkre, a környezetterhelés vizsgálatára és az okozott károk csökkentésére. Noha a szennyezőanyagok és -források mennyiségének csökkentésére törekszünk, az ipari és az egyéb eredetű szennyezések még mindig komoly terhelést jelenthetnek mind az élő, mind az élettelen környezet számára. Az is előfordulhat, hogy a védő és terhelést csökkentő tevékenységünk a veszélyforrások kellő ismerete nélkül inkább kárt okoz a környezetben. Erre jó példa a szennyvíziszapokkal kijuttatott nehézfém-mennyiség, amely olykor gátolhatja a szennyvíziszap kedvező, termésmenvelő hatását vagy éppen csökkenés figyelhető meg a termésben. A növények termésmennyiségét különböző tényezők és kölcsönhatások befolyásolják. A fő kérdés az, hogy ezek milyen mértékben hatnak, illetve melyikük befolyásolja döntően a növényekben lezajló fiziológiai folyamatokat. A talaj vízellátottságától, kalcium-karbonát tartalmától, tápanyag-ellátottságától és az esetleg jelenlévő toxikus anyagok mennyiségétől függően a növény eltérő mértékű szárazanyag-termelésre képes. A vízellátottság, a kalcium-karbonát tartalom és a tápanyag-ellátottság növényre gyakorolt hatása már ismert. Az azonban még kevéssé, hogy a nehézfém-szennyezés ezen tényezők hatását milyen mértékben módosítja. A kísérletet két egymástól extrém módon eltérő talajon (egy jó termőképességű, mészlepedékes csernozjom talajon és egy kis pufferkapacitású, humuszban szegény savanyú homoktalajon) végeztük el. A tenyésztedény-kísérletben négy tényező hatását (talaj, CaCO₃-adagolás, tápanyag-ellátottság és Ni-terhelés) tudtuk mérni, tizenkét kezeléskombinációban és négy ismétlésben. A tenyésztedény-technika előnye, hogy az egyéb tényezőket (pl. vízellátottság) is szabályozni tudtuk. Jelzőnövényként angol perjét (*Lolium perenne L.*) használtunk, amelynek előnye egyrészt, hogy jól viseli a tenyészházi körülményeket, másrészt, hogy több vágás is végezhető egy tenyészidőszakban. A kísérlet során mértük a növény száraz- illetve zöldtömeg-termelését az egyes kezelések illetve kezeléskombinációk függvényében. Ezáltal lehetőség nyílt az egyes befolyásoló tényezők hatásának pontos megismerésére. A dolgozatban a varianciaanalízissel alátámasztott eredményeket részletesen ismertettük.

HÚSMINŐSÉG VÁLTOZÁS EXTENZÍV – INTENZÍV TAKARMÁNYOZÁS HATÁSÁRA

Szerző: **Stefanovicz Borbála**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Jávor András**, egyetemi tanár,
Dr. Kukuvics Sándor, egyetemi magántanár

Vizsgálataimat 2005 őszén, illetve 2006 őszén végeztem, melynek során felvásárlásból származó kommersz magyar merinó, gyimesi racka, illetve cigája fajták ivarokra bontott csoportjainak hízlalási, vágási, és vágás utáni paramétereit mértem és hasonlítottam össze. A 2006-os méréseim arra keresték a választ, hogy a gyimesi racka különböző fajtákkal történő keresztezés hatására, milyen mértékű változást mutat húsmínőség terén.

A magyarországi juhtenyésztés a közeljövőben jelentős kihívásokkal lesz kénytelen szembenézni. Az európai juhhús piac ugyan nincs telítve, de ahhoz, hogy versenyképesek tudjunk maradni, az élőállatszállítások jelentős korlátozása után is, a jelenleginél jobb minőségű, keresztezésekkel előállított és hízlalással nevelt bárányokat kell kínálnunk.

Területi, piaci adottságaink kihasználása és a juhászatok megfelelő jövedelmének elérése érdekében mind az anyajuh-állományt, mind az egy anya után előállított csontos hús mennyiségét növelni kell. Ezekkel a piaci helyzetünket is javítani tudjuk.

A fenti problémák ismeretében a célom:

- felmérni az átlagos magyar bárányállomány intenzív hízlalásra való alkalmasságát, vágóértéket és vágás utáni minőséget,
- felmérni a keresztezés hatására változó paramétereiket.

KÍSÉRLETEK KÁNA IN VITRO SZAPORÍTÁSÁRA

Szerző: **Szakadát Gyula Zsolt**, III. évfolyamos hallgató

Konzulensek: **Dr. Fári Miklós**, egyetemi tanár

Szarvas Pál, doktorandusz

Magyarországon az egyik legkedveltebb lágyszárú évelő kiültetési növény a kána (*Cana indica*), sok fajtával és változattal. A Magyarországon nemesített kánák között kiemelkedőek a Debreceni Egyetem Pallagi Telepén nemesített fajták, melyek nagy része fertőzött, főként vírusokkal. A kána szaporítása többnyire a gumók feldarabolásával történik, a hagyományos fajták magvetése nehézkes, nem ad homogén állományt, a magvak jórészt csíráképtelenek. A gumók tárolásánál sok problémát jelentenek a gombás, illetve a baktériumos fertőzések is.

Célunk egy olyan in vitro szaporító növény anyag létrehozása mely vírustól és más kórokozóktól mentes, illetve könnyebb a tárolása és a kezelése is. A mikroszaporítás előnye hogy egy növényi részből viszonylag sok növényt lehet előállítani és biztosítható a homogenitás. A szövettenyésztés ugyanakkor lehetőséget biztosít vírus és fertőzésmentes növények előállítására.

Kísérletünk során az alábbi két módszerrel próbálkozunk a fertőzésmentes növényi anyag előállítására.

Kész növények előállítására alkalmas módszer lehet az *in vitro* hajtássokszorozás. Első lépésként meg kell találnunk azt az optimális növekedésszabályozó kombinációt és koncentrációt, mely során a kiválasztott növényi részből megfelelő hajtást tudunk nyerni. Ezekből a hajtásokból megfelelő úton kifejtett növény állítható elő, mely további felhasználásra, kiültetésre alkalmas.

Kísérleteinket 2005 novemberében kezdtük a *Cana indica* 'Extra' és a *Cana indica* 'Grácia' fajtákkal. A hajtásindukációs kísérletek első eredményei már biztatóak. Sikeres hajtásokat indukálni gumószövetből, melyeknek jelenleg az elongációja folyik. A kallusz tenyészetek létrehozására tett kísérleteink ez idáig még nem vezettek eredményre.

Kísérleteinket továbbra is folytatjuk mindkét vonalon.

HARISVÉDELEM A SZATMÁR-BEREGI SÍKON

Szerző: **Szólláth Imre Rudolf**, V. évfolyamos hallgató

Konzulensek: **Dr. Horváth Róbert**, igazságügyi- és természetvédelmi szakértő

Dr. Juhász Lajos, egyetemi docens

A fokozottan védett haris (*Crex crex* L. 1758) egyike azon világszerte veszélyeztetett madárfajoknak, amely a rossz kilátású fajok kategóriájába tartozik (IUCN Veszélyeztetett Fajok Vörös Listája). Állománya elterjedési területén belül - Nagy-Britanniától a Bajkál tóig - szinte mindenütt erőteljes mértékben megfogyatkozott, vagy stagnál. Magyarországon egykor közönséges madárnak számított, viszont 1993-ban már csupán 350-380 párra, míg 1998 és 2002 között 800-1200 párra becsülik állományát. Legjelentősebb állományai a Bodrogzugban, Aggtelek-Cserehát folyóvölgyeiben és a Szatmár-Beregi síkon lelhetők. Élőhelyeül üde, nedves rétek, magas fűvű kaszálók és legelők szolgálnak, ahová április végén érkezik vissza afrikai telelőhelyéről. Szinte soha nem kerül szem elé, jelenlétéről legbiztosabban a hímek territóriumot jelző, reszelő hangjából lehet meggyőződni. Ezt a hangot legintenzívebben éjszaka hallatják. A problémát az élőhelyek csökkenése, valamint az intenzív gyepgazdálkodás okozza. A nagy teljesítményű gépi kaszálás lehetővé teszi adott terület többszöri, gyorsabb lekaszálását. A szatmár-beregi gazdák többsége jellemzően június 15. előtt szeretné ütemezni az első kaszálást. A haris tojó ekkor még a magas fűben elrejtett fészken ül, esetleg frissen kelt csibéit vezetgeti. Ha ilyenkor kaszálnak, az a teljes fészekalj pusztulását okozza. Ennek elkerülése végett a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzet természetvédelmi őrei minden költési időszakban felméri az éneklő hímek számát, és ha szükséges, megtiltják a terület kaszálását július 31-ig. Természetesen ez rengeteg konfliktus forrása, hiszen a gazdák így nem jutnak időben jó minőségű szálas takarmányhoz. Az Európai Unióban a mezőgazdaság és a természetvédelem egymástól szétválaszthatatlan. Dolgozatomban arra kerestük a választ, hogy mekkora az a legkisebb terület, amin meg kell tiltani a kaszálást az eredményes költés érdekében. Május-júniusban három szatmári gyepterületen éjszakaról-éjszakára felmértem az éneklő harisok számát, majd koordinátájukat GPS és 1:10000 méretarányú topográfiai térkép segítségével jelöltük. Az eredmények alapján olyan következtetéseket vontunk le, amelyek segítenek tisztábban látni a faj helyzetét, valamint hatékonyabbá tenni a természetvédelem és egyben a szatmár-beregi gazdák munkáját.

A MÁK FIZIOLÓGIAI ÉS KÉMIAI TULAJDONSÁGAINAK VIZSGÁLATA

Szerző: **Tikász Gabriella**, IV. évfolyamos hallgató

Konzulens: **Dr. Pepó Pál**, egyetemi tanár

A mák a mákfélék (*Papaveraceae*) családjába tartozik. A mák az egyik legősibb kultúrnövényünk. A Földközi-tenger keleti partjainál, Kisázsiaiában, Perzsiában, Indiában, Kínában már 4000 évvel ezelőtt ismerték. Keleten és a Balkánon az ópiumnyerés érdekében, Közép-Európában sokáig inkább olajtartalmú magjáért termesztették. Hazánkban a máktermesztést Kabay János felfedezése (1927), – mákgubó tok → morfin – tette nemzetközi szinten is elismerté.

Kísérleteimben a különböző mák fajták fiziológiai tulajdonságai mellett a kémiai tulajdonságok vizsgálatával is foglalkoztam. Dolgozatomban írok a máktermesztés nehézségeiről, a mák felhasználási módjainak lehetőségeiről (étkezési mák, díszmák, gyógynövényként való felhasználás).

A kísérlet beállítására 2006-ban került sor a Kertészettudományi és Növényi Biotechnológiai Tanszék bemutatókertjében. A vizsgálatban 20 tájfajta szerepelt, amelyből 10 magas- és 10 alacsony morfin tartalmú volt (eredet: Tápiószelei Génbank). Ezek vizsgálatához segítséget a DUS-leírás (UPOV szabvány) adott, az ebben szereplő szempontok figyelembe vételével végeztem a mák fejlődése során a méréseket, amik kiterjedtek mind a szár magasságára, a szár elágazásának fokára; a levél méretére; a tok alakjára, nagyságára és a virág színére. A mák alkaloid tartalmát az OMMI-ben vizsgáltuk.

Későbbiekben ezen adatok felhasználásával információkat kaphatunk különböző mákfajták környezeti hatásokkal szembeni ellenállóságára/stabilitására és felhasználhatjuk új fajták előállítására.

RUDBECKIA HIRTA L. IN VITRO SZAPORÍTÓ RENDSZER KIDOLGOZÁSÁRA

Szerző: **Tóth Csaba**, III. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Fári Miklós**, egyetemi tanár
Szarvas Pál, doktorandusz

Magyarország klimatikus viszonyából adódóan olyan virágokat használnak díszkertek, parkok, közterek, stb. díszítésére, melyek jól tűrik a nyári szárazságot, a tűző napot, a nyári meleget, ugyanakkor betegségekkel szemben ellenállóak és hosszú ideig megtartják díszítő értéküket. A *Rudbeckia hirta* L. tulajdonságai számunkra kedvezőek. Nemesítések során k szelektálhatók a fönti szempontok alapján jó tulajdonságú egyedek. Ezekből viszont hagyományos módszerekkel történő felszaporítás időigényes és az adott növény sokszorozása során az utódok nagy részében a pozitívtulajdonságok részben vagy teljesen eltűnnek (hasad a növény).

Az in vitro szaporítás lényege, hogy vegetatív úton, steril körülmények között, rövid idő alatt nagy mennyiségben állítsunk elő a szelektálás során kiválasztott egyedből kiültetésre alkalmas növényt, melyekben megmaradnak a kedvező tulajdonságok. Célunk egy olyan rendszer kiépítés, melyből tetszőleges mennyiségű kúpvirágot állíthatunk elő tetszőleges időpontra, ezen kívül fontos a fajtafenntartás és megőrzés.

In vitro szaporítás menete:

Első lépés a sterilizálás. A növény számára steril környezetet hozunk létre, ez magába foglalja a tápközeg, az eszközök, az edények, valamint a szaporítandó növényi rész fertőtlenítését. Fontos az explantátum kiválasztása. Olyan részt kell alkalmazni, amiben van differenciálódásra képes osztódó szövet. Ezért leggyakrabban rügyekből indítanak, de gyakori a hajtáscsúcs és a levél felhasználása is. Fontos, hogy a felhasznált növényi rész fertőzésmentes legyen. A fertőtlenítés igen kényes része a munkának, mivel élő anyag. Fertőtlenítés során könnyen sérülhet. A hajtáscsúcsoknál, levél- és szárdaraboknál, merisztémáknál csak gyengébb szerek használhatók.

A táptalajban makro- és mikroelemek, vitaminok és növekedésszabályozók is vannak. A leggyakrabban alkalmazott növekedésszabályozók az auxinok és a citokininek. A táptalajra helyezés után 16 órás megvilágításra helyezzük a növényeket.

Az *In vitro* módszerrel történő szaporítás másik formája a kallusz tenyészetből indul ki. Differenciálatlan sejt tömeg a hajtástenyészetekből származó leveleken, levéllyelegeken alakulnak ki. Ezeket táptalajra helyezzük és fénytől elzárva tenyésztjük. A táptalajba nagyobb arányban adtuk az auxint a citokininhez képest, mint a hajtástenyészeteknél.

**A MŰTRÁGYA ÉS EGY BAKTÉRIUM KÉSZÍTMÉNY (BACTOFIL A 10)
HATÁSA A TALAJ NÉHÁNY TULAJDONSÁGÁRA ÉS MIKROBIOLÓGIAI
FOLYAMATAIRA**

Szerző: **Varga Anita**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Kátai János**, egyetemi tanár
Dr. Vágó Imre, egyetemi docens

A növénytermesztési technológiák egyik legfontosabb része a talajok tápanyag-utánpótlása. Talajaink szakszerű tápanyag-ellátása - számos egyéb, fontos tényező mellett - alapfeltétele a termésbiztonságnak, a gazdaságos termelésnek és a jó termékminőségnek.

Tudományos diákköri munkám során célul tűztem ki annak összehasonlítását, hogy a hagyományos műtrágya-kezelések és egy, a talaj tápanyagkészletének mineralizációját segítő baktérium készítmény (Bactofil A 10) hogyan hatnak a talaj néhány tulajdonságára és mikrobiológiai folyamataira.

A tenyészedényes kísérlet beállítására a DE MTK Mezőgazdasági Kémiai Tanszék tenyészházában került sor. A kísérletet 2005-ben és 2006-ban három talajtípussal (lápos réti talaj – Debrecen Dombos tanya, mészlepedékes csernozjom Debrecen-Látókép, humuszos homok, Nyírpazony) végeztük.

A mikrobiológiai vizsgálatok során meghatároztuk az összes csíraszámot, a mikroszkopikus gombák, valamint a cellulózbontó- és nitrifikáló baktériumok mennyiségét. Megállapítottuk a talajok CO₂ termelő képességét és nitrát termelését, a mikrobiális szén- és nitrogéntartalmát. Mértük továbbá a foszfátáz, az ureáz, a kataláz és a dehidrogenáz enzimek aktivitását.

Kísérleti eredményeimet a tudományos diákköri konferencián mutatom be.

VADMÉHEK (*HYMENOPTERA: APOIDEA*) ÖSSZEHASONLÍTÓ
FAUNISZTIKAI FELMÉRÉSE KIS-BUGACON

Szerző: **Zakar Erika**, III. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Tanács Lajos**, egyetemi tanár
Kozák Lajos, egyetemi tanársegéd

A gerinctelen fajok védelme jelentős lemaradást mutat a gerincesekhez képest. E mellett nagy különbség tapasztalható az egyes gerinctelen taxonok védettségi arányai között. Az egyik legkedvezőtlenebb helyzetű csoport a hártvászárnyúak (*Hymenoptera*) rendje, ahol a védett fajok aránya elég csekély (0.16%). Ezen belül pedig a méhfélék közül mindössze két faj részesül védelemben: a délvideki poszméh (*Bombus argillaceus* Scop. 1763) és a ritka gatyásméh (*Dasypoda mixta* Rad. 1886).

A természet közeli állapotokat megközelítő területek kutatásának jelentősége az utóbbi években megnőtt. Ezek alapján kutatásra alkalmasnak bizonyult a Bugacpusztaháza közelében található kisbugaci terület. A 2006-ban kezdődő vizsgálataim célja a Kiskunsági Nemzeti Parkban, Kis-bugacpusztán a viráglátogató *Apoidea* rovarpopulációk mennyiségi és dominancia viszonyainak meghatározása, valamint ezen népeségek szünfenobiológiai, így rajzásdinamika, klíma-tűrőképesség, földrajzi elterjedés és gyakoriság szerinti értékelése.

A mintavételi napokon véletlenszerűen kiválasztott 3-3 db 25 m²-es területről az egy óra alatt berepülő *Apoideákat* gyűjtöttem be, valamint a terület egészén 3 x 1 órás kiegészítő gyűjtést is végeztem. A négyzetekben előforduló virágborítást százalékban adtam meg.

A júniustól szeptemberig tartó populációdinamikai vizsgálatok során 43 faj 380 egyedét sikerült begyűjteni. Domináns faj volt a *Bombus terrestris* L. (26,04%), és szubdomináns fajoknak mutatkoztak a *Megachile argentata* F. (14,74%) és a *Nomia diversipes* Latr. (12,63%). Megállapítható, hogy a vizsgált terület egy sajátosság rezervátumát képezi a pillangós és gyümölcs megporzó szusztinens rovarközösségnek, az *Apoideak*-nak. Az ilyen területek „különleges természeti erőforrást” jelentenek.

AGRÁRGAZDASÁGI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI KAR

AGRÁRINFORMATIKAI ÉS LOGISZTIKAI TAGOZAT
(106. előadó)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Pajna Sándor** igazgató
Társelnök: **Dr. Herdon Miklós** egyetemi docens
Titkár: **Berecz Patrícia** doktorandusz
Tagok: **Nagyné dr. Polyák Ilona** egyetemi docens
Dr. Pakurár Miklós egyetemi docens
Rózsa Tünde egyetemi tanársegéd

Előadók:

1. **Abonyi Gergely** IV. évf. hallgató: *„Digitális videó állományok meta-adatainak kezelése MySQL alatt”*
Konzulens: **Dr. Kovács György** szám. tech. munkatárs
2. **Bencsik Anikó** IV. évf. hallgató: *„Az RFID technológia alkalmazása a termék nyomon követésben”*
Konzulens: **Füzesi István** tudományos segédmunkatárs
3. **Budai Enikő** IV. évf. hallgató: *„Az informatikai infrastruktúramenedzsment helyzete a mezőgazdaságban Hajdú-Bihar megye területén”*
Konzulens: **Dr. Kovács György** szám. tech. munkatárs
4. **Cseh András** IV. évf. hallgató: *„Elektronikus Táblatörzskönyv program fejlesztése gazdálkodási napló modullal”*
Konzulensek: **Dr. Várallyai László** egyetemi adjunktus
Szilágyi Róbert egyetemi tanársegéd
5. **Gál Tímea** IV. évf. hallgató: *„Alapanyag-beszerezési stratégiák kialakítása a készletgazdálkodás és a beszerzési árak függvényében a búza esetében”*
Konzulens: **Nagy Lajos** egyetemi tanársegéd
6. **Huszi Adrienn** V. évf. hallgató: *„A Carl Zeiss Hungária Kft. logisztikai rendszerének elemzése”*
Konzulens: **Nagy Lajos** egyetemi tanársegéd

7. **Mátyás Blanka** IV. évf. hallgató: *„Internet alapú segédanyag a biológia általános iskolai oktatásához”*
Konzulensek: **Dr. Várallyai László** egyetemi adjunktus
Kozák Lajos egyetemi tanársegéd

8. **Sánta Judit** IV. évf. hallgató: *„A Magyar Pékség Kft. informatikai rendszerének bemutatása”*
Konzulensek: **Salga Péter** egyetemi tanársegéd
Füzesi István tudományos segédmunkatárs

VÁLLALATGAZDASÁGTANI TAGOZAT
(104. előadó)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. Keszthelyi Szilárd** osztályvezető
Társelnök: **Dr. Lakatos Dénes** ny. egyetemi tanár
Titkár: **Kovács Krisztián** doktorandusz
Tagok: **Avar László** szakújságíró
Bárány László elnök-vezérigazgató
Dr. Felföldi János egyetemi docens

Előadók:

1. **Cehla Béla** IV. évf. hallgató: *„Költség-hozam-jövedelem és az arra ható tényezők vizsgálata egy hazai juhászati telepen”*
Konzulens: **Dr. Nábrádi András** egyetemi tanár
2. **Csipkés Lujza** V. évf. hallgató: *„Takarmányozás technológia változtatásának gazdasági hatásai a tejtermelésben”*
Konzulens: **Madai Hajnalka** egyetemi tanársegéd
3. **Csipkés Margit** V. évf. hallgató: *„Vetésszerkezeti variánsok összehasonlító elemzése, különös tekintettel a cukorrépa helyettesítésére”*
Konzulens: **Nagy Lajos** egyetemi tanársegéd
4. **Fúró Gabriella** V. évf. hallgató: *„A málnatermesztés gazdasági értékelése”*
Konzulens: **Apáti Ferenc** egyetemi tanársegéd
5. **Kovács Andor** V. évf. hallgató: *„A körszekciós lépes méz gazdasági értékelése”*
Konzulens: **Dr. Bai Attila** egyetemi docens
6. **Marosi Ottó** IV. évf. hallgató: *„A tormatermesztés jelentősége, lehetőségei a hajdúsági termőterületen”*
Konzulensek: **Dr. Nábrádi András** egyetemi tanár
Rácz Péter ügyvezető igazgató

7. **Stefán Krisztián** V. évf. hallgató: *„Japán szilva ültetvény létesítésének esettanulmányon alapuló komplex gazdasági elemzése”*
Konzulensek: **Dr. Szűcs István** egyetemi docens
Szőllősi László doktorandusz
8. **Sütő Szilvia** V. évf. hallgató: *„A Béke Agrárszövetkezet vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetének vizsgálata”*
Konzulensek: **Dr. Ertsey Imre** egyetemi tanár
Fenyves Veronika egyetemi tanársegéd
9. **Szabó Viktor** V. évf. hallgató: *„Marketing promóció hatékonyságának vizsgálata az almaértékesítésben”*
Konzulens: **Dr. Nábrádi András** egyetemi tanár

VEZETÉSI ÉS SZERVEZÉSI TAGOZAT
(012. terem)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. Lácza Magdolna** főiskolai tanár
Társelnök: **Dr. Nagy Tibor** ny. egyetemi tanár
Titkár: **Villányi Réka** doktorandusz
Tagok: **Dr. Berde Csaba** egyetemi docens
Dr. Dajnoki Krisztina egyetemi adjunktus
Dr. Kovács Béla egyetemi docens

Előadók:

1. **Ballavári Tímea** V. évf. hallgató: *„Rendelési mechanizmusok és az alapanyagok készletezésének sajátosságai takarmánykeverő üzemekben”*
Konzulens: **Dr. Pakurár Miklós** egyetemi docens
2. **Csonka András** V. évf. hallgató: *„A birtokszerkezet és a gazdaságos művelés összefüggésének üzemi vizsgálata”*
Konzulens: **Dr. Pakurár Miklós** egyetemi docens
3. **Gegely Éva** IV. évf. hallgató: *„Teljesítménymenedzsment vizsgálatok profitorientált és közsférában működő szervezeteknél”*
Konzulens: **Dr. Dienesné Dr. Kovács Erzsébet** egy. doc.
4. **Hadobás Bernadett** V. évf. hallgató: *„Az élelmiszerbiztonság elemzése a JAGDFELD-HUNGÁRIA Kft.-nél”*
Konzulensek: **Dr. Gályász József** egyetemi adjunktus
Dr. Balogh Péter egyetemi adjunktus
5. **Huzsvai Dóra** III. évf. hallgató: *„Kereslet-előrejelzés az Észak-alföldi régió élelmiszer piacán”*
Konzulensek: **Dr. Huzsvai László** egyetemi docens
Dr. Pakurár Miklós egyetemi docens
6. **Karikás Annamária** IV. évf. hallgató: *„Humán erőforrás toborzás és kiválasztás a Carl Zeiss Vision Hungary Kft.-nél”*
Konzulens: **Dr. Dajnoki Krisztina** egyetemi adjunktus

7. **Vasvári Árpád** V. évf. hallgató: *„Motiváció vizsgálata egy megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató szervezetnél”*
Konzulens: **Dr. Juhász Csilla** egyetemi adjunktus

8. **Zagyva Erzsébet** V. évf. hallgató: *„Az MSZ EN ISO 14001:2005-ös szabvány szerinti környezetközpontú irányítási rendszer elemzése a Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Zártkörűen Működő Részvénytársaságnál”*
Konzulensek: **Dr. Juhász Csaba** egyetemi docens
Molnár András körny. védelmi megbízott

VIDÉK- ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI TAGOZAT
(109. terem)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. Fehér Alajos** egyetemi magántanár
Társelnök: **Dr. Nábrádi András** egyetemi tanár
Titkár: **Tikász Ildikó Edit** egyetemi tanársegéd
Tagok: **Dr. Grasselli Norbert** igazgató
Dr. Szabó Bernadett egyetemi adjunktus
Tóth Sándor igazgató

Előadók:

1. **Badar Péter** V. évf. hallgató: *„A fehérgyarmati kistérség helyzetfeltárása és fejlesztésének jövőbeli lehetőségei”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár
2. **Balogh Viktória** V. évf. hallgató: *„Minőségi oktatás megteremtése a bagaméri általános iskolában”*
Konzulensek: **Dr. Szűcs István** egyetemi docens
Dr. Grasselli Norbert igazgatóhelyettes
3. **Barta Szilvia** V. évf. hallgató: *„A debreceni repülőtér fejlesztése”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár
4. **Bodonovics Zoltán** V. évf. hallgató: *„Az M3-as ökoturisztikai és tájtörténeti park szerepe a vidékfejlesztésben”*
Konzulensek: **Dr. Nagy Géza** egyetemi tanár
Nagy Kálmán ügyvezető igazgató
5. **Horváth Adrienn** V. évf. hallgató: *„Az Aquaticum Termál és Wellness Hotel turisztikai értékelése”*
Konzulensek: **Dr. Nagy Géza** egyetemi tanár
Fazekas Lajos ügyvezető igazgató
6. **Lévai Judit** V. évf. hallgató: *„Hajdúböszörmény, Hajdúnánás és Hajdúdorog területfejlesztési koncepciójának összehasonlítása”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár

7. **Szabó Andrea** V. évf. hallgató: *„Hajdúböszörmény gyógyturizmusa”*
Konzulensek: **Dr. Nagy Géza** egyetemi tanár
Dr. Pető Károly egyetemi docens
8. **Tamás Éva** V. évf. hallgató: *„Máriapócs, mint vidéki kisváros helyzete és fejlesztési kilátásai”*
Konzulens: **Dr. Nagy Géza** egyetemi tanár
9. **Zsiga László** V. évf. hallgató: *„A szikszói kistérség vidékfejlesztési kérdései”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár

**VIDÉKFEJLESZTÉSI ÉS KÖRNYEZETGAZDASÁGTANI
TAGOZAT**
(010. előadó)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. Szabó Gábor** egyetemi tanár
Társelnök: **Dr. Pető Károly** egyetemi docens
Titkár: **Suta Éva** doktorandusz
Tagok: **Berecz Mihály** LEADER+ szakreferens
Dr. Forgács Barna c. egyetemi tanár
Katonáné dr. Kovács Judit egyetemi adjunktus

Előadók:

1. **Cserepes Norbert Ernő** V. évf. hallgató: *„Fejlesztési lehetőségek a Szatmári Sík településein”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár
2. **Dzuró Tímea** V. évf. hallgató: *„Az Északerdő ZRt. által üzemeltetett erdészeti erdei iskolák helyzete és szerepe a térség vidékfejlesztésében”*
Konzulens: **Sipos Géza** t. egyetemi docens
3. **Haraszti Melinda** V. évf. hallgató: *„Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program elemzése Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár
4. **Huli Katalin** V. évf. hallgató: *„Az Európai Unió vidékfejlesztési politikája és megvalósítási lehetőségei Újszászon”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár
5. **Juhász Péter** V. évf. hallgató: *„A mezőgazdaság környezeti hatásainak térképezése az Európai Unió országaiban”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár
6. **Kiss Ildikó** V. évf. hallgató: *„A vidékfejlesztés helyi erőforrásai Hosszúpályiban”*
Konzulens: **Dr. Nagy Géza** egyetemi tanár

7. **Konyári Ágnes** V. évf. hallgató: *„Hajdúböszörmény agrárpotenciáljának változása az elmúlt másfél évtizedben”*
Konzulens: **Dr. Nagy Géza** egyetemi tanár
8. **Kozma Zsuzsa** V. évf. hallgató: *„A 2004-2006 közötti időszak Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Operatív Program támogatásainak megyék szerinti összehasonlítása”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár
9. **Papp Krisztina** V. évf. hallgató: *„A vidékfejlesztés lehetőségei Nagyköényesen”*
Konzulens: **Sipos Géza** t. egyetemi docens
10. **Piránszki Linda Petra** V. évf. hallgató: *„A sikeres falusi turizmus gazdasági, turisztikai és személyi feltételei egy konyári és egy cserépfalui vendéglátó példáján keresztül”*
Konzulens: **Dr. Szabó Bernadett** egyetemi adjunktus
11. **Szabó András** V. évf. hallgató: *„Magyarország régióinak „ökológiai lábnyom” vizsgálata”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár
12. **Szakajda Tímea** V. évf. hallgató: *„Ökológiai lábnyom”*
Konzulens: **Dr. Lazányi János** egyetemi tanár

DIGITÁLIS VIDEO ÁLLOMÁNYOK META-ADATAINAK KEZELÉSE MYSQL ALATT

Szerző: **Abonyi Gergely**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Kovács György**, számítástechnikai munkatárs

Napjainkban az egyik legnagyobb tömegben előállított szellemi termék, a mozgókép és a hozzá tartozó hanganyag. Ezen anyagok rendszerezése közel sem olyan egyszerű, mint amilyen a könyvek rendszerezése.

Magam is gyakran találkoztam azzal a problémával, hogy multimédiás anyagokban rendkívül nehéz megtalálni valamit, hiszen gyökeresen eltér az egyszerű szöveges állományoktól. Ezen kívül nem csak az állományban történő keresés nehéz, hanem annak eldöntése, hogy egy mondat vagy témakör melyik fájlban található, különösen, ha egy állományban több téma is előfordul.

Éppen ezért dolgozatom témájának egy meta-adatbázis szerkezeti felépítését és a hozzátartozó kezelő program elkészítését választottam. Ezen problémák megoldására a legmegfelelőbb megoldás ha valamilyen módon az állományok mellett szerepel egy leíró fájl ami leírja, hogy mit tartalmaz az adott fájl. Természetesen, ha ez az adat egy adatbázisban szerepel, akkor sokkal egyszerűbb a keresés és gyorsabb is. Az adatbázist a jelenleg létező ajánlásokkal összhangban fogom megtervezni és elkészíteni.

A megvalósítást MySQL és Borland Delphi alatt képzelem el. Azért választottam a MySQL-t mert széles körben használt és így az adatok megjelenítése szinte bármilyen felületen vagy platform alatt megoldható.

A FEHÉRGYARMATI KISTÉRSÉG HELYZETFELTÁRÁSA ÉS FEJLESZTÉSÉNEK JÖVŐBELI LEHETŐSÉGEI

Szerző: **Badar Péter**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

Az Európai Unióhoz való csatlakozás előtt is, de főként a csatlakozás után szinte mindennapi témává vált a politikai életben, a hétköznapi életben, a hétköznapi emberek közt is a régiók szerepei, és ezen belül a kistérségek kiemelkedő feladatai, szerepei a vidék fejlődésében, a vidéki emberek életszínvonalának, életminőségének javításában.

Dolgozatom elkészítésekor célul tűztem ki, hogy egy olyan dolgozatot készítsék, amely sokoldalúan bemutatja, vizsgálja, elemzi a Fehérgyarmati kistérség jelenlegi helyzetét, továbbá jövőbeli fejlődésének lehetőségeit. Ezen túlmenően dolgozatom azzal is foglalkozik, hogy az elkövetkezendő időkben milyen fejlesztések történnek majd a kistérség településein, és ezek a fejlesztések milyen hatással lesznek az ott élő emberekre, mennyiben változtatják majd meg mindennapi életüket.

Vizsgálataimat kiterjesztettem azokra a szempontokra, amelyek jól mutatják 1-1 település, község, város, így egy kistérség valódi helyzetét, állapotát. És vizsgáltam mindazokat a szükséges dolgokat, amelyek megléte nélkülözhetetlen a 21. században, illetve ezek hiánya gátolja a dinamikus, harmonikus fejlődését a kistérségnek.

Sorba vettem azokat a fejlesztéseket, amelyeket a közeljövőben véghez visznek majd, annak érdekében, hogy javítsák a kistérségben élő emberek életszínvonalát, életminőségét, összetartozás érzését, elégedettségét.

Az emberekkel beszélgetve azt tapasztaltam, hogy a kistérségben élők kezdik látni, érezni, hogy csak közösen együttműködve sikerülhet megvalósítani mindazokat az álmokat, célokat, amelyeket kitűztek maguk elé.

Szeretném minden kívülről számára érthetően, átláthatóan, a valós helyzetet bemutatni, hogy betekintést nyerjenek, képet kapjanak a Fehérgyarmati kistérség életéből. Arról a kistérségről, ahol születtem, felnőttem, és mindmáig élek.

RENDELÉSI MECHANIZMUSOK ÉS AZ ALAPANYAGOK KÉSZLETEZÉSÉNEK SAJÁTOSÁGAI TAKARMÁNYKEVERŐ ÜZEMEKBE

Szerző: **Ballavári Tímea**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Pakurár Miklós**, egyetemi docens

A kutatás és a dolgozat a logisztika-menedzsment területein belül a raktárkészletek vizsgálatára terjed ki az Észak-alföldi régió takarmánykeverő üzemeiben. A vizsgálatok menedzsment szemléletet tükröznek, így a menedzseri tevékenységek legfontosabb átfogó, illetve sarkalatos pontjait foglalja magában. A raktárkészlet-menedzsment egy kiemelten fontos területe a logisztikának. A dolgozatban a hangsúly az alapanyagok rendelési idején és a rendelési tételek nagyságokon, a készletgazdálkodáson, illetve a beszállítókkal kapcsolatos kérdéseken van.

A vizsgálatok a Regionális Operatív Program keretén belül elnyert pályázat megvalósítását hivatott szolgálni, amelynek fő célkitűzése erősíteni az együttműködést a régió vállalatai illetve az egyetemi kutatás és oktatás-fejlesztés között. Azokat a területeket bővíti további ismeretekkel, amelyekről még kevesebb információ vagy gyakorlati vonatkozás áll rendelkezésünkre.

A kutatás módszerei az irodalmi feldolgozás, adatgyűjtés-tervezés, adatgyűjtés, adatfeldolgozás. Az adatgyűjtés során minden vállalatnál egy másfél-két órás interjúval vettem részt, majd a hosszabb és részletesebb adatsorok ezután kerültek kitöltésre a vállalati vezetőkkel fenntartott folyamatos kapcsolattartás eredményeképpen.

Az általános elméleti bevezető után a vizsgálatok négy nagyobb alapanyag-csoportra irányultak: szemes termények (búza, kukorica), fehérjehordozók (szója), takarmánymész és premixek. Mindegyik tételnél az újrendelési mechanizmusok, raktárkészlet-szint megállapítása és a menedzseri-vezetői tevékenység jellegzetességei és általánosságai jelennek meg. Mi alapján tervezik az alapanyagok mennyiségi felhasználását? Hogyan rendelnek? Hogyan történik a készlet-szint változásának pontos figyelése? Mi okozhat problémát, hogyan hidalják át? Ezek a kérdések mind a vizsgálat alapját képezik.

MINŐSÉGI OKTATÁS MEGTEREMTÉSE A BAGAMÉRI ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

Szerző: **Balogh Viktória**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Szűcs István**, egyetemi docens
Grasselli Norbert, igazgató

A dolgozat egy Európai Unió Regionális Fejlesztés Operatív Program keretében megvalósult pályázatról szól. A Regionális Fejlesztés Operatív Program (ROP) egyike az I. Nemzeti Fejlesztési tervhez kapcsolódó ágazati operatív programoknak. A gazdaság élénkítését szolgáló GVOP, a környezetvédelmi beruházásokat segítő KIOP, az agrárterületen működő AVOP és a munkaerő fejlesztésére és képzésekre irányuló HEFOP mellett a ROP a regionális fejlődést és Magyarországnak az Európai Unió regionális politikájához illeszkedő térbeli szerkezeti átalakulását szolgálja.

A pályázatot és annak megvalósulását esettanulmány jelleggel próbáltam meg feldolgozni. Minden fontos lépést külön-külön feltüntettem, amely a tervtől a kivitelezésig kiterjedt.

Azért egy kis települést választottam, mert Hajdú-Bihar megyében ezek a települések nehéz helyzetben vannak. Bagamér tökéletesen alkalmas ebből a szempontból, mert nagyközség lévén rengeteg problémával küzd. Társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott a települések listáján. Így különösen fontos, hogy az itt tanuló általános iskolások számára biztosított legyen az esélyegyenlőség. A térségben élők életminőségét jellemzi, hogy a tanulók 87,4%-a részesül gyermekvédelmi támogatásban. A Bagaméri Általános Iskola jelenleg 75%-os kapacitás-kihasználtsággal működik, összesen 326 tanulóval.

A projekt során az általános iskola elavult tetőszerkezetének korszerűsítését és ezzel egyidejűleg az épület akadálymentesítését végezték el. Ezen túlmenően a korszerű oktatás feltételeinek megteremtése érdekében kiépítették az iskola belső informatikai hálózatát, valamint kialakítottak egy számítástechnikai labort.

Az épületkorszerűsítés során Bagamér Nagyközség Önkormányzata hangsúlyt fektet a költségtakarékosságra, melynek eredményeképpen csökkennek az épület üzemeltetési költségei. Az átalakítás lehetővé tette a többfunkciós használatot, a számítástechnikai labor révén pedig lehetőség nyílik a legkorszerűbb oktatási módszerek kialakítására is.

A DEBRECENI REPÜLŐTÉR FEJLESZTÉSE

Szerző: **Barta Szilvia**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

Szeretném bemutatni a debreceni repülőtér múltját és jelenét, valamint a jelenlegi elképzeléseket, amelyek a jövőjét fogják meghatározni. Témaválasztásom 2-3 évvel ezelőtt még magyarázatra szorult volna, hiszen a repülőtér fejlődésének mintegy 50 %-a az utóbbi két évre tehető. Ahhoz, hogy a megnövekedett elvárásoknak a repülőtér meg tudjon felelni, komoly fejlesztéseket kellett és kell végrehajtani.

Az emberiség története az innovációk története: az ember a maga számára eszközöket talált ki, új utazási módszereket alkotott, ezeket folyamatosan tökéletesítette létfenntartásához, életének megkönnyítéséhez. A debreceni repülőtér is folyamatosan a szolgáltatói piac élvonalában kíván lenni - a minőségi szolgáltatásaival -, és jelentős befolyást gyakorolni az ipar, infrastruktúra fejlődésére. Ez csak a folyamatos megújulás képességével, jövőt álmódó víziókkal, alkotó fantázia segítségével volt és jelenleg is csak így lehetséges.

A debreceni repülőtér fejlesztői munkája nem csak öncél. Ahhoz, hogy piacainkon vezető szerephez jussunk a holnapután utazási feltételeit kell megalkotni, biztosítani fejlesztésekkel, és a holnap utazását kell ma biztosítani. Ahhoz, hogy az - emberi igényeknek - piaci változásoknak ne csak szemlélői, hanem alakítói lehessünk, kreativitásra, jó arányérzékre és bátorságra van szükségünk. Az új megoldások keresésének a megújuló szolgáltatásban kell megnyilvánulnia.

A repülőtér fejlesztés célja a repülőtér létesítményeinek alkalmassá tétele arra, hogy a repülőtér az időjárási viszonyoktól legkevésbé korlátozva, a nemzetközi normáknak megfelelő minőségű légitársasági kapcsolatot teremtsen a hazai, valamint az európai repülőterekkel, lehetőséget biztosítva ezáltal Debrecen és vonzáskörzete gyors és hatékony elérését mind menetrend szerinti és charter utasszállító járatokkal, mind a repülőtér vonzáskörzetébe tartozó multinacionális vállalkozások igényeit kielégítő üzleti és áruszállító járatokkal.

Hosszútávú cél: a munkahelyteremtés és a repülőtér, a város és a régió gazdasági jövedelmezőségének erősítése.

AZ RFID TECHNOLÓGIA ALKALMAZÁSA A TERMÉK NYOMONKÖVETÉSBE

Szerző: **Bencsik Anikó**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Füzesi István**, tudományos segédmunkatárs

Az élelmiszer-biztonság és azon belül az élelmiszerek nyomonkövethetősége hangsúlyos pontját képezi az egyre szigorúbbá váló Európai Unió élelmiszerszabályozásnak. A mezőgazdasági termelőknek 2005. január 1.-től az Európai Unió élelmiszer-törvényének, a 178/2002 EK rendeletének 18. § szerint kell nyomonkövetést alkalmazniuk, és számos más szabványnak, minőségügyi rendszernek is meg kell felelniük. A nyomonkövetési rendszerek feladata a pontos és gyors termékazonosítás, egy adott termék eredetének és egy adott időpontbeli tartózkodási helyének meghatározása. A jól működő nyomonkövetési rendszerek nélkül elképzelhetetlen lenne a hatékony azonosíthatóság és termékviszahívás. A korszerű nyomonkövetés megvalósításához nélkülözhetetlen egy globálisan alkalmazható, egyedi azonosításra tökéletesen megfelelő technológia. Ez az RFID.

Az RFID (Radio Frequency IDentification), vagyis rádió frekvenciás azonosítás automatikus azonosításhoz és adatközléshez használt technológia, melynek lényege adatok tárolása és továbbítása RFID címkék (tag-ek) és eszközök segítségével. Az RFID tag rögzíthető, vagy beépíthető az azonosítani kívánt objektumba. Az objektum lehet tárgy, például egy árucikk, vagy alkatrész, illetve élőlény, így akár ember is. Ma a tag-ek, a hozzá kapcsolódó rendszer és a megvalósítás költsége még túl magas ahhoz, hogy széles körben alkalmazható legyen, bár vannak kedvező tapasztalatok, de a technológia világméretű elterjedésére még várni kell.

Dolgozatomban ismertetem a technológia kialakulását, az RFID rendszerek elemeit és ezek költségeit, valamint a szabványokat. Bemutatok néhány alkalmazási példát az agrárium és a világ más területeiről, hiszen a technológia felhasználási lehetőségei határtalanok. Ezen kívül megpróbálom meghatározni, hogy egy mezőgazdasági vállalkozás esetében milyen lépései lehetnek a technológia bevezetésének, milyen előnyöket, ill. költségeket jelent ez a cégnek.

AZ M3-AS ÖKOTURISZTIKAI ÉS TÁJTÖRTÉNETI PARK SZEREPE A VIDÉKFEJLESZTÉSBEN

Szerző: **Bodonovics Zoltán**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Nagy Géza**, egyetemi tanár
Nagy Kálmán, ügyvezető igazgató

Az M3-as autópálya mellett Polgár városától Ny-ra egy olyan többfunkciós pihenőhely megvalósítása folyik, amely ez ideig példa nélküli Magyarországon, de számos változatát ismerjük nemzetközi gyakorlatból. Olyan látogatóközpont valósítható itt meg, mely a megyébe érkező turista, utazó számára mintegy tálcán kínálja az Észak-alföldi térség jellegzetességeit, turisztikai, természeti és kulturális értékeit, szolgáltatásait. A tájtörténeti és régészeti pihenőparkban megismerkedhetünk az Észak-alföld páratlan élő- és növényvilágával, a puszta őshonos állataival, a földtani, néprajzi jellegzetességekkel, a térség kulturális örökségével, ökológiai gazdagságával és kultúrtörténeti értékeivel.

A Park mintegy „vetett magját” jelentették azok a szinte felbecsülhetetlen értékű régészeti leletek, amelyek a térséget átszelő M3-as autópálya építését megelőző leletmentesítés során láttak napvilágot. Ezen az ásatások eredményeinek köszönhetően, a régészeti munkák irányítója, az ELTE Régészeti tanszékének vezetője Dr. Racky Pál lehetőséget látott arra, hogy a Nyugat-Európa szerte működő parkok mintájára megvalósíthassa régi álmát. Dr. Racky Pál kezdeményezésére kidolgoztak egy tervet, amelyet bemutatattak a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzatnak, és ott jó elképzelésnek találták, így beindult a tervező folyamat, amely 2004 tavaszán zárult le, amikor is lerakták a park alapkövét.

A vidékfejlesztés nemzetközi és hazai történetének, szerepének és fontosságának bemutatása után dolgozatomban szerepel a mára már átadott Park:

- kialakulásának története
- bemutatása
- funkciói
- működtetéssel kapcsolatos jövőképei, lehetőségei

AZ INFORMATIKAI INFRASTRUKTÚRAMENEDZSMENT HELYZETE A MEZŐGAZDASÁGBAN HAJDÚ- BIHAR MEGYE TERÜLETÉN

Szerző: **Budai Enikő**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Kovács György**, számítástechnikai munkatárs

Tudományos Diákköri dolgozatomban fel szeretném hívni a figyelmet a mezőgazdaságban dolgozóknak és kutatóknak, hogy érdemes az informatikát implementálni a mezőgazdaságba. Ezt alátámasztva mutatom be azt, hogy milyen, hogyan működik és miből áll egy jól szervezett infrastruktúramenedzsment.

Célul tűztem ki, hogy megállapítsam, van-e szerepe a mezőgazdaságban az informatikai infrastruktúramenedzsmentnek ma Hajdú-Bihar megyében. Ha van, akkor milyen szinten valósul meg, és a jövőben hogyan lehetne ezt a területet fejleszteni, milyen fejlesztésekre lenne szükség, miért fontos az informatika a mezőgazdaságban.

Önálló kutatási munkám során különböző méretű mezőgazdasággal foglalkozó szervezetekhez látogattam el, hogy felmérjem a jelenlegi informatikai infrastruktúramenedzsment helyzetüket. A felméréseket kérdőív alapján végeztem, ezeket értékelem, és vonok le következtetéseket. Megnézem, hogy van-e különbség vagy hasonlóság a különböző méretű mezőgazdasági szervezetek között az informatika területén.

Egyéni munkám második részében pedig, ajánlást teszek egy – a felméréseim alapján meghatározott, átlagosan működő mezőgazdasági szervezetnek az infrastruktúramenedzsment folyamatainak megvalósításának lépéseiről, bevezetéseinek előnyeiről.

KÖLTSÉG-HOZAM-JÖVEDELEM ÉS AZ ARRA HATÓ TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA EGY HAZAI JUHÁSZATI TELEPEN

Szerző: **Cehla Béla**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Nábrádi András**, egyetemi tanár

Munkám során egy olyan juhászat költség-hozam-jövedelem elemzését végeztem el, mely üzemmeretét tekintve jóval a gazdaságossági küszöbérték fölött helyezkedik el. A vizsgálataimat Gergely László juhtenyésztő monostorpályi telepen végeztem.

Az adatok kiértékelése előtt a szakirodalmi áttekintés keretein belül fejlesztési lehetőségeket fogalmaztam meg a hazai juhászati ágazat számára. Egy, az általam elkészített és a felvásárlók által alkalmazott minősítés ismertetésén keresztül bemutatom a felvásárlási ár mértékét befolyásoló legfontosabb tényezőt, a minőséget.

Dolgozatom elkészítésekor az elmúlt hat év adatait gyűjtöttem össze, majd a rendelkezésemre álló adatokat vizsgáltam elsősorban jövedelmezőség szempontjából.

Az elemzéseket a naturális mutatók értékelésével kezdtem. Meghatároztam a termelési költséget és megvizsgáltam, hogyan alakult volna az értéke saját és bérmunka, továbbá ivarzásszinkronizálás alkalmazása esetén, illetve hol tart ehhez képest a gazdálkodó. A költségelemzés során részleteztem a takarmányköltségeket, illetve a jelölés és nyilvántartás költségeit. A költségelemzés után értékeltem a 2000-2005-ös időszak árbevétel változását a telepen. Vizsgálatom során nem csak a bárányértékesítésből, hanem a juhtrágya és a gypjúértékesítésből származó bevételeket is figyelembe vettem.

Megvizsgáltam a költségek és bevételek különbségeként keletkező jövedelem alakulását is. Összehasonlítottam a jövedelmet saját és bérmunka, ivarzás-szinkronizálás és magasabb felvásárlási árak esetén, illetve adott gazdaságban, valamint értékét támogatás nélkül. Az adott juhászat jövedelmezőségének és hatékonyságának értékeléséhez kiszámoltam a vizsgált évek jövedelmezőségi és hatékonysági mutatóit. Mivel a gazdálkodó átalányadózó, ebből adódóan nem vezetett a kiadásairól teljes bizonylat-nyilvántartást ezért néhány adatot utókalkulációval határoztam meg az összehasonlításokhoz. Az eredményeket számítógéppel készített ábrákkal értékeltem.

A vizsgálatom alapján a következtetéseket és a javaslatokat kilenc pontban foglaltam össze. Ezek közül a legfontosabbak a haszonállat előállító keresztezéssel, takarmány előállításával, ivarzásszinkronizálással, valamint felvásárlói piaccal kapcsolatos javaslataim.

ELEKTRONIKUS TÁBLATÖRZSKÖNYV PROGRAM FEJLESZTÉSE GAZDÁLKODÁSI NAPLÓ MODULLAL

Szerző: **Cseh András**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Várallyai László**, egyetemi adjunktus
Szilágyi Róbert, egyetemi tanársegéd

Célul tűztem ki egy elektronikus táblatörzskönyv program fejlesztését, melyben a Gazdálkodási Naplóból a szántóföldi növénytermesztéshez szükséges főbb lapok is megtalálhatók. A mai modern mezőgazdaság nem képzelhető el táblatörzskönyv nélkül, mert ez megkönnyíti a termékek eredetének ellenőrzését, illetve a termelés során milyen és mennyi műtrágyát, vegyszert és egyéb anyagot használt fel a termelő. A Gazdálkodási Napló vezetése pedig azoknak fontos, akik az AKG támogatási rendszer tagjai, mert a Gazdálkodási Napló vezetése nélkül jelentős támogatástól esnek el.

Igaz a piacon már léteznek hasonló célra készült rendszerek, de azok tartalmazznak olyan kevésbé fontos opciókat, ami nem szerves része a papír alapú törzskönyvnek.

Az elaprózódott birtokszerkezetben nehéz pontosan és gyorsan nyomon követni minden elvégzett műveletet. Erre ad segítséget az elektronikus táblatörzskönyv rendszer. A számítógépes feldolgozás megkönnyíti az események pontos rögzítését és a jövőbeni jó döntésekhez információt biztosít.

Mivel a családom is a program használója lesz, próbálom minél egyszerűbbé és „felhasználóbaráttá” tenni. Ennek van még egy olyan előnye is, hogy a tesztelési fázist is közvetlenül tudom ellenőrizni. A program használatát bárki könnyen elsajátíthatja, különösebb szakértelem nélkül is. A rendszert Windows operációs rendszer alatt Delphi fejlesztői környezetben, az adatbázis-kezelést MySQL-adatbázisszerver segítségével valósítottam meg. A 4GL-es fejlesztői környezetnek köszönhetően a felhasználói felület elkészítése könnyen elvégezhető. A programban a gazdálkodás során felhasznált inputok nevét csak egyszer tárolom le így a tévesen felvihető adatok számát is csökkentem. A MySQL relációs adatbáziskezelő segítségével az adatbázis és a táblák szerkezete könnyen módosítható a felhasználói igényeknek megfelelően.

FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK A SZATMÁRI SÍK TELEPÜLÉSEIN.

Szerző: **Cserepes Norbert Ernő**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

A Szatmári sík az ország legkeletibb részén fekvő terület, melynek történetét fennállása óta mindig meghatározta az ott folyó mezőgazdasági termelés. Ez hazánk egyik leghátrányosabb és leglassabban fejlődő kistérsége. Ennek ellenére ezen terület jövőbe vezető útja a mezőgazdaság fejlesztésén keresztül történhet, mert a természeti és ökológiai alapadottságai kiemelkedők. Ha ezen adottságoknak megfelelő fejlesztések történnek az itt lévő településeken, akkor van remény egy versenyképesebb Szatmári síkság megteremtésére.

Dolgozatomban szeretném bemutatni a Szatmári sík és az itt található települések ökológiai adottságait. Vizsgálom az első Nemzeti Fejlesztési Tervet ezen a területen. Azon belül is, hogy milyen programokra, és mekkora összegekre pályáztak az adott operatív programokon belül a települések illetve a mezőgazdaságban dolgozó és abból élő emberek. Az elnyert pályázatok hogyan segítik, segíthetik a fejlődést. Ezek a programok és elnyert pályázatok milyen irányvonalakat, milyen fejlődési utakat mutatnak a jövőre nézve.

Az AVOP-on belül valamivel több mint 1,3 milliárd forint kifizetése valósult meg, vagy fog megvalósulni a közeljövőben, amiből az következik, hogy a térség nincs elhanyagolva, sőt az az összeg valamivel meghaladja az országos átlagot adott területi nagyságra nézve. Ebből is az következik, hogy a terület számára fontos megélhetési forrás a mezőgazdaság, amelybe az emberek folyamatosan investálnak. Az AVOP-on belül is a legnagyobb részt a gépesítés fejlesztése, és a már meglévő gazdaság szinten tartása, termelési hatékonyságának növelése a cél.

A többi program kevésbé volt sikeres, hiszen a KIOP-ban nem is szerepel a térség, és a többi operatív programban is az országos átlag fele körül, de inkább az alatt maradnak a nyertes pályázatok összegei.

Ha a fejlesztések megvalósulnak, és a hozzájuk fűzött reményeket beváltják, akkor idővel ez az elmaradott, de természeti adottságokban gazdag térség az őt megillető helyre emelkedhet az országon belül.

TAKARMÁNYOZÁS TECHNOLÓGIA VÁLTOZTATÁSÁNAK GAZDASÁGI HATÁSAI A TEJTERMELÉSBEN

Szerző: **Csipkés Lujza**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Madai Hajnalka**, egyetemi tanársegéd

Az Unió tagssággal kvóta-rendszer bevezetésére került sor Magyarországon. A kieleződött piaci verseny miatt a tejágazatban működő vállalkozásoknál központi kérdéssé vált a hatékonyság és a versenyképesség növelésének lehetőségei.

A tejelő szarvasmarha tartó vállalkozások esetében a fajta, vagy a takarmányozás révén lehet lényegesen javítani a hozam és minőségi mutatókat. A takarmányozás például 30-50%-ban is felelős lehet a termelési eredményekért.

A tejtermelésben a fentiekben említett mutatók javítását a tej önköltség csökkentésével, a fajlagos hozamok növelésével, vagy a tejminőség javítása révén lehet elérni. A költség szerkezetben meghatározó takarmányköltségek befolyásolják a gazdálkodás jövedelmezőségét, hatékonyságát.

Célkitűzésem az volt, hogy egy adott vállalkozásnál megvalósított takarmányozás technológiai fejlesztés elemzésével értékeljem a tejtermelésre gyakorolt gazdasági hatásokat. A vizsgálatok során a takarmány előállítás és tartósítás folyamatát is figyelembe vettem.

Bizonyítani szeretném, hogy a takarmányozás technológia javítása az esetleges élettani és technológia előnyök mellett a jövedelmezőséget is kedvezően befolyásolhatja.

VETÉSSZERKEZETI VARIÁNSOK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A CUKORRÉPA HELYETTESÍTÉSÉRE

Szerző: **Csipkés Margit**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Nagy Lajos**, egyetemi tanársegéd

Az Európai Unió csatlakozásig az egyik legjövödelmezőbb növénytermesztési ágazat a cukorrépa termelés volt, azonban ez jelenleg a mezőgazdaság egyik legkérdésesebb területe.

A KAP reform 2006. júliustól 4 éven át fokozatosan, összesen 36%-kal csökkenti az európai cukor árát. Ezzel párhuzamosan, egyrészt megtérítik a termelőknek az árcsökkenésből adódó bevételkiesés 64,4%-át, másrészt azoknál az országoknál, amelyek a cukorrépa termelésük több, mint 50%-ával felhagynak a kompenzációs kifizetéseket 5 évre az uniós költségvetés további 30%-kal támogatja. A térségünkben található Eastern Sugar csoport 2007. februárjától leáll a termeléssel. Ez jelentősen érinti a hajdúsági cukorrépa termelőket, hisz a megye cukorrépa előállítás ezen a területen koncentrálnak, és jelentős helyet foglal el a szántóföldi termésszerkezetben.

Dolgozatomban azt vizsgálom, hogy a cukorrépa termelés megszüntetésével a térségben jelenleg is termelt, de esetleg nem megfelelően hangsúlyozott növények termelési szerkezetbe illesztése hogyan befolyásolja a jövedelem alakulását.

Az elemzést lineáris programozási modellek segítségével végeztem egy általam kiválasztott cukorrépa termelő gazdaság jelenlegi erőforrás ellátottságát figyelembe véve.

A különböző növények termesztési technológiáit és a jövedelmi adatokat Hajdúszoboszló környéki termelőktől szereztem be. Alaphelyzetben a megkeresett termelők által leggyakrabban termesztett növényeket (búza, kukorica, csemegekukorica, cukorrépa, silókukorica) illesztettem a modellbe, majd a különböző variánsok képzésénél még öt növény (zöldborsó, napraforgó vetőmag, hibridkukorica vetőmag, repce, burgonya) került különböző kombinációba, és ezeknek az összehasonlító elemzését végeztem el.

A BIRTOKSZERKEZET ÉS A GAZDASÁGOS MŰVELÉS ÖSSZEFÜGGÉSÉNEK ÜZEMI VIZSGÁLATA

Szerző: **Csonka András**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Pakurár Miklós**, egyetemi docens

„A gazdálkodás alapja a földbirtok”,- és ez a törvény a mezőgazdaságban évszázadok óta nem változott. Ezért a termőfölddel való foglalkozás folyamatos, és mindig nagy jelentőségű. A földtulajdoni viszonyait a rendszerváltás alapvetően átrendezte. A használatban viszont lassúbb változások következtek be. A piacgazdaságban megjelent a föld értéke, mint a termelésben lekötött eszköz, mint ráfordítás, a föld használata, ennek díja szintén piaci kategóriává vált, és megindult a földforgalom, a termőföld adás-vétele.

A birtokrendezés során a földtulajdonosok és földhasználók szétszórta elhelyezkedő földrészeit egyesítik azzal a céllal, hogy a mezőgazdasági termelés hatékonyságát és a vidék fenntartható fejlődését elősegítsék. Birtokrendezésre hazánkban is szükség van, mert a magyarországi birtokstruktúrára az elaprózottság a jellemző. Emellett nagy problémát jelent a földterületek szétszórtsága, és a területek közti nagy távolságok. Ez jelentősen befolyásolja a gazdaságos termelést, mivel jelentős költségekkel terheli a termelőket.

A megvizsgált gazdaságok adatai alapján elmondható, hogy az egységesebb földterülettel rendelkező gazdaság, mivel kisebbek a költségeik, nagyobb bevételt tudnak realizálni, így hatékonyabban és gazdaságosabban termelnek.

Vizsgálataim alapján javasolható a birtokrendezés és birtokösszevonás támogatása Magyarországon.

**AZ ÉSZAKERDŐ ZRT. ÁLTAL ÜZEMELTETETT ERDÉSZETI ERDEI
ISKOLÁK HELYZETE ÉS SZEREPE A TÉRSÉG VIDÉKFEJLESZTÉSÉBEN**

Szerző: **Dzuró Tímea**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Sipos Géza**, t. egyetemi docens

Egyik alkalommal módomban állt egy előadást meghallgatni, mely egy erdei iskoláról szólt. A téma újszerű volt számomra, és egyben azt a gondolatot ébresztette, hogy az erdei iskoláztatás egy-egy vidék fejlődésében alternatív lehetőséget biztosíthat.

Célom az volt, hogy bemutassam az erdei iskolák kialakulását, céljait, szervezeti keretét, az Országos Erdészeti Egyesület és az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály tevékenységét és működési körét, illetve a Kormány részéről megfogalmazott elképzeléseket.

A dolgozatomban részletesen elemzem az ÉSZAKERDŐ Zrt. által üzemeltetett négy erdészeti erdei iskolát, melyek közül az egyik egynapos foglalkoztatást biztosító hátizsákos erdei iskola, a többi létesítményben többnapos elfoglaltságot nyújtó programok állnak rendelkezésre.

Kutatásaim során megállapítottam, hogy milyen nagy jelentősége van a felnövő generáció életében a természet életközeli megismerése és a környezetvédelemre való tudatos nevelés. Úgy gondolom, hogy aki kisgyerekkorban megkedveli, hogy szabadidejét a természetben töltsse el, az felnőttként is szívesen tesz kisebb-nagyobb kirándulásokat, ami magával vonzza azt a lehetőséget, hogy egy-egy vidék fejlődjön az odalátogató turisták igényei szerint.

Végezetül egy számomra kedves idézettel szeretném befejezni gondolataimat.

„Egy kisgyermek, aki már látta egy kis róka lány tekintetét, vagy megfigyelhette a gém repülésének eleganciáját, sokkal érzékenyebb lesz környezetével szemben, és könnyebben megérti azt az alapvető üzenetet is, amely szerint az ember a természet részét képezi, és azt annak értéke szerint tisztelnie is kell.” (Gilles Martin)

A MÁLNATERMESZTÉS GAZDASÁGI ÉRTÉKELÉSE

Szerző: **Fúró Gabriella**, V. évfolyamos hallgató

Konzulens: **Apáti Ferenc**, egyetemi tanársegéd

A magyarországi málnatermesztés – üzemi méretek között – az 1960-as években indult meg, de a legjelentősebb kibocsátás szinte mindig is a házi kertekből származott. A magyar málna a nyolcvanas években vált igazán keresett exporttermékünké, miután a Fertődi Zamatos fajta elterjedt a termesztésben, és fagyasztott gurulós málnaként megismerte a világ. Magas kézimunka-igénye miatt munkalehetőséget nyújt, a vidéki lakosság számára napjainkban is megélhetést adhat, így a vidéki lakosság megtartásában is nagy lehet a szerepe.

Az ezredfordulón Magyarországon a hagyományos egyszer termő fajták mellett elkezdtek a kétszer termő őszi málna (Autumn Bliss) ültetvények is megjelenni, amely termesztéstechnológiájában jelentősen eltér a hagyományos Fertődi Zamatos technológiájától. Az egyik legnagyobb különbség, hogy az élőmunka igény jóval szerényebb ezekben az ültetvényekben, mivel ősszel ezeket a málnákat tarta vágják. Ezáltal kevesebb kártevő telet át, így jelentős mértékben csökken a felhasznált vegyszer költsége, valamint a két-háromszori metszés élőmunka igényét is elleflejthetjük.

Jelen dolgozatban alapvető célom összehasonlítani a hagyományos és az ősszel termő málnafajták termesztéstechnológiáját, elvégezni ökonómiai értékelésüket és összehasonlító elemzésüket, aminek alapját termelő üzemekben végzett saját adatgyűjtő munkám képezi. Ennek megfelelően kialakított részletes célkitűzéseim - melyek mindkét technológiai változatra egyaránt vonatkoznak - az alábbiak:

a termelési költségek és azok összetételének vizsgálata,

a hozamok, a minőség és a termelési érték összevetése,

a fedezeti összeg alakulásának vizsgálata,

a gazdálkodás hatékonyságának elemzése,

az ültetvény teljes élettartamára irányuló beruházás-gazdasági értékelés.

Összességében annak eldöntésére vállalkozom, hogy a magyarországi feltételek között melyik technológiát érdemes alkalmazni, és milyen gazdasági eredmény mellett végezhető a termelés.

**ALAPANYAG-BESZERZÉSI STRATÉGIÁK KIALAKÍTÁSA A
KÉSZLETGAZDÁLKODÁS ÉS A BESZERZÉSI ÁRAK FÜGGVÉNYÉBEN A
BÚZA ESETÉBEN**

Szerző: **Gál Tímea**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Nagy Lajos**, egyetemi tanársegéd

A mezőgazdasági termékek jellemzője, hogy az áru egy adott időpontban jelenik meg egyben, ezért a felvásárló/felhasználó szempontjából fontos kérdés, mennyit érdemes vásárolni és mikor, valamint a termelő szemszögéből nézve mikor és mennyit adjunk el. A termelők nagyon sokszor kényszerpályán vannak, mert nem rendelkeznek megfelelő tárolókapacitással és/vagy forgóeszközhányban szenvednek. Ezért a felvásárlás szempontjából vizsgálom a lehetséges alternatívákat. Dolgozatomban egy 800 t/hó kapacitású modell malomüzemet vizsgálok statisztikai, operációkutatási és szimulációs modellt felhasználva.

A malomüzem búzalisztet állít elő, ezért dolgozatomban első részében a búzaágazat jelentőségét szeretném bemutatni a magyar mezőgazdaságon belül, majd az EOQ (economic order quantity) modellel a készletezési költségek minimalizálásának klasszikus feltételeit figyelembe véve meghatározom az előbb említett mintaüzemben az optimális tétel nagyságot.

Figyelembe kell vennünk a számításaink során azt a tényt, hogy a különböző időszakokban történt beszerzések különböző áron történnek, ezért a búza felvásárlási árának alakulását is elemzem analitikus trendszámítás, valamint a szezonális eltérések és szezonindexek segítségével, hiszen a dolgozat későbbi részében a különböző időszakokra jellemző árakat felhasználva határozom meg a módosított optimális tétel nagyságot. Az előrejelzett árakat egy kis Excel számológéptáblában elkészített szimulációs modellbe építettem. A különböző nagyságrendű vásárlások más-más forgóeszköz mennyiségeket igényelnek, ezért az így kapott alternatív lehetőségeket más befektetési variánsokkal versenyeztetem egy LP modellen belül. Az érzékenységvizsgálatban különböző döntési variánsokat vizsgálom, így például változó saját erő és hitel nagyságot veszek figyelembe.

TELJESÍTMÉNEMENEDZSMENT VIZSGÁLATOK PROFITORIENTÁLT ÉS KÖZSZFÉRÁBAN MŰKÖDŐ SZERVEZETEKNEÉL

Szerző: **Gergely Éva**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dienesné Dr. Kovács Erzsébet**, egyetemi docens

Dolgozatomban a humán erőforrás menedzsment területéről a teljesítményértékelést mutatom be, melyet piaci környezetben tevékenykedő szervezeteknél és a közszférában is vizsgáltam. A témaválasztásom indoka, hogy a teljesítménymenedzsment az utóbbi időben Magyarországon is az érdeklődés középpontjába került.

A magánszektor és közszféra szervezeteihez tradicionálisan kapcsolódó értékrendszer alapvetően eltérő, ami a szervezet, a vezetés és az emberi erőforrások menedzselési környezetének lényegi különbségeit eredményezte. Ezekben belül a teljesítményértékelési rendszerüket próbáltam feltárni és összehasonlításukkal következtetéseket levonni. A vizsgálataimat két profitorientált szervezetnél, a Magyar Televízió egyik Regionális Szerkesztőségénél és a Kasz-Coop Derecske Zrt.-nél, illetve egy, a közszférában tevékenykedő szervnél, a Hajdú-Bihar Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálatnál végeztem. A teljesítményértékeléssel kapcsolatos vizsgálataimat mindhárom szervezetnél megfigyeléssel, adatgyűjtéssel végeztem. Kérdőíves felmérést alkalmaztam az adatok begyűjtéséhez, ill. mélyinterjúkat készítettem, személyesen elbeszélgettem több dolgozóval is.

Az egyéni felvételi lap a nemre, a korra, a munkakörre, az iskolai végzettségre tartalmaz adatokat. Elemzést végeztem arra vonatkozóan, hány éve dolgoznak az alkalmazottak jelenlegi munkahelyükön, milyen bérezési formában dolgoznak, hányszor váltottak munkahelyet és a munkahelyváltásnak mik voltak az okai. A teljesítménymenedzsment kérdőív egyik fontos eleme, hogy alkalmaznak-e a vizsgált szervezeteknél formális értékelést, van-e kapcsolat a teljesítmény és a bérezés között, mennyire tartják azt igazságosnak. Alkalmaznak-e teljesítményértékelő beszélgetést a szervezetek, lépnek-e fel hibák ezzel kapcsolatban. A kérdések között szerepelnek, hogy kiknek a teljesítményét értékelik, kik végzik az értékelést és milyen módszert alkalmaznak.

A begyűjtött adatokat számítógép segítségével dolgoztam fel és grafikus úton jelenítettem meg. Statisztikai módszerek alkalmazásával is végeztem vizsgálatokat, melyekkel mélyebben megismerhettem az egyes szervezeteket és több összefüggést volt lehetőségem feltárni. Alkalmaztam súlyozott számtani átlagot, amelyet egyenlőtlen szélességű osztályközös gyakorisági sorból számítottam ki.

AZ ÉLELMISZERBIZTONSÁG ELEMZÉSE
A JAGDFELD HUNGARIA KFT-NÉL

Szerző: **Hadobás Bernadett**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Gályász József**, egyetemi adjunktus
Dr. Balogh Péter, egyetemi adjunktus

Az iparban, az állami szerveknél és a felsőoktatásban dolgozó személyzet oktatása a HACCP alapelveire és alkalmazásaira, valamint a fogyasztók ismereteinek növelése fontos elemei a HACCP hatékony alkalmazásának. A HACCP-tervet támogató speciális oktatás kifejlesztésének segédeszközeként olyan munkautasításokat és eljárásokat kell kidolgozni, amelyek minden egyes Kritikus Szabályozási Pontra meghatározzák az ott dolgozó üzemeltető személyzet feladatait. Az ipar és az ellenőrző hatóságok közös oktatására lehetőséget kell biztosítani és folyamatos párbeszédet kell fenntartani, valamint a HACCP gyakorlati alkalmazásának megértéséhez megfelelő légkört kell kialakítani.

Dolgozatom célja, hogy bemutassam a Jagdfeld-Hungaria Korlátolt Felelősségű Társaság hogyan valósítja meg a minőséggel kapcsolatos tevékenységek alkalmazásához elengedhetetlen oktatásokat, képzéseket. Azért választottam ezt a társaságot, mert büszkeséggel tölt el, hogy szülővárosomban készítik a különleges, ám a mindennapi étkezésben desszertként, illetve más, az étkezés területén számos módon variálható, felhasználható édességet, a gofrit.

A dolgozat első részében ismertetem, a minőség fogalmát, a minőségbiztosítás kialakulásának fontosabb állomásait és a HACCP-t, mint élelmiszerbiztonsági rendszert. Ezután bemutatom a vállalatot, az ott alkalmazott HACCP rendszer működését, valamint a vállalatnál megvalósuló oktatás elemzésére szolgáló SPSS statisztikai programot. Vizsgálatom során felkértem a vállalatnál foglalkoztatott összes dolgozót egy általam összeállított kérdőív kitöltésére, hogy megismerhessem az oktatás szakszerűségét, hatékonyságát, valamint azt, hogy a képzés ideje alatt elsajátított ismeret a dolgozóknak segítséget nyújt-e munkájuk elvégzésében.

A kapott eredmények alapján levont következtetések és javaslatok megfogalmazása hozzájárul a szervezet jövőbeni hatékony működéséhez.

AZ AGRÁRGAZDASÁGI- ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM ELEMZÉSE SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYÉBEN

Szerző: **Haraszi Melinda**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

Dolgozatomban célul tűztem ki az Agrár-és Vidékfejlesztési Operatív Program bemutatását. A program prioritásain és az intézkedésein keresztül Szabolcs–Szatmár-Bereg megyét szeretném vizsgálni, ahol a gazdasági fellendülés még várat magára, a szerkezetváltás elhúzódik és a régió a remélnél nehezebben tudja felvenni a versenyt hazánk más területeivel. Az Észak-alföldi régióba beadott pályázatok megoszlása ugyanakkor egyértelműen azt mutatja, hogy a három megye között pályázási kedv kiemelkedő. A megyében a mezőgazdasági beruházások támogatása nyújtották be a legtöbb pályázatot. Ez a legszélesebb rétegeket érintő kategória.

A magyar mezőgazdaságra átfogóan jellemző, hogy a géppark elavult és nem képes felvenni a versenyt a többi Európai Uniós országgal. Az AVOP 1.1. prioritásra beadott pályázatok magas számából arra következtethetünk, hogy a mezőgazdaság technikai színvonala és versenyképessége nem megfelelő. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása intézkedésre (AVOP 1.) összesen 488 db pályázat érkezett be, amíg a vidéki térségek fejlesztése intézkedés esetében (AVOP 3.) összesen 112 db nyertes pályázat született. Ez a prioritás a vidéki térségek legfőbb strukturális gyengeségeinek, mint az infrastruktúra elmaradottságának és a vidéki települések mezőgazdasági termeléstől való nagyfokú függésének felszámolását célozza. Specifikus céljai közül ki kell emelni a vidék gazdasági potenciáljának fejlesztését, a foglalkoztatás javítását; a vidéki környezet vonzóbbá tételét elősegítő valamint a kísérleti, integrált kistérségi programokat.

Céljait a mezőgazdasági tevékenységek diverzifikálásával, a vidéki jövedelemszerző tevékenységek ezen belül a falusi turizmus, a kézműipar és a minőségi termékek fejlesztésével kívánja elérni. Az infrastruktúra fejlesztésével, a prioritás támogatja a vidéki lakosság életminőségének és - körülményeinek javítását, a természeti és kulturális örökség megőrzését. A magyar vidék és a magyar agrárium szerepét, jövőjét az Európai Unió agrárpolitikai rendszeréhez igazodva kell meghatározni. Cél az európai mércével is versenyképes agrár-, élelmiszergazdaság megőrzése, illetve újjáépítése, amely alkalmas a meglévő ökológiai adottságaink kihasználására, az eltérő vidéki térségek gazdasági, társadalmi adottságainak fenntartására, új termelési eljárások meghonosítására és kifejlesztésére.

AZ AQUATICUM TERMÁL ÉS WELLNESS HOTEL **** TURISZTIKAI ÉRTÉKELÉSE

Szerző: **Horváth Adrienn**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Fazekas Lajos**, ügyvezető igazgató
Dr. Nagy Géza, egyetemi tanár

Dolgozatom témája a világ valamennyi országát érintő, napjainkra igen magas színvonalat elért turizmus és annak hatásai.

Minden ember vágyik az „ismeretlen” felfedezésére, az eltérő kultúrák és szokások megismerésére. Sokak előtt azonban rejtve marad az a rengeteg erőfeszítés, szakmai tudás és gyakorlati ismeret, amellyel nemcsak a szabadidő-turizmus, hanem a hivatásturizmus minden igényét igyeksenek kielégíteni e szektor dolgozói.

TDK dolgozatom célja tehát az, hogy bemutassam, turisztikai szempontból értékeljem a debreceni Aquaticum Termál és Wellness Hotel**** példáján keresztül a szállodák működésének azon oldalát, amely csak keveseknek enged betekintést.

Bevezetésként fontosnak tartom a teljes fogalmi lehatárolást, hogy az olvasó tisztában legyen a turizmus mai értelmezésével, hiszen jelenléte számtalan területen megfigyelhető.

„A turizmus a XXI. Század húzóágazatainak egyike lesz, miként az EU „Növekedés, versenyképesség és foglalkoztatás” címmel 1993-ban kiadott Fehér könyve is megállapítja (Inskeep, 2000).

A tárgyalási rész főbb pontjaiban az Aquaticum Termál és Wellness Hotel**** általános bemutatását, működésének jellemzését, marketing tevékenységét mutatom be a múltra, jelenre és a jövőre vonatkozóan, valamint a SWOT – analízis keretén belül mindezen tényezők összessége kap helyet. A fejlesztések és a jövőkép az egész zárásaként szerepel.

Szeretném felhívni a figyelmet többek között a gyakorlati ismeretek, a tapasztalat, a felkészültség és a döntésképeség fontosságára, hiszen ezen tényezők a sikeresség zálogának tekinthetők.

AZ EURÓPAI UNIÓ VIDÉKFEJLESZTÉSI POLITIKÁJA ÉS MEGVALÓSÍTÁSI LEHETŐSÉGEI ÚJSZÁSZON

Szerző: **Huli Katalin**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

A 2004. május 1-jén megvalósult csatlakozást követően Magyarország legfőbb célja és feladata, hogy sikeres EU taggá váljon. Igaz, hogy az európai integrálódásunk már elkezdődött, de a belépés dátumával még korántsem fejeződött be.

A teljes jogú tagság érdekében, az országnak ki kellett alakítania az EU-konform regionális politikájához szükséges intézményrendszert és jogi háttérrel, el kellett készítenie a szükséges terv és programozási dokumentációt a regionális támogatások eléréséhez és eredményes felhasználásához.

A dolgozatom első fejezetének célja, hogy bemutassa az Európai Unió regionális politikájának legfontosabb elemeit és annak érvényesülését Magyarország terület- és vidékfejlesztésében. A dolgozatban inkább átfogó, összegző képet szerettem volna alkotni a vidékfejlesztésről, mintsem teljes körűt.

A dolgozat második fejezete Újszászról szól. Ebben a részben bemutatom ezt a Szolnoki kistérségben található várost, a természeti adottságait és minden vidékfejlesztés szempontjából fontosnak ítélt jellemzőjét.

A továbbiakban leírom milyen fejlesztéseket, beruházásokat hajtottak végre és milyeneket terveznek még Újszászon, annak érdekében, hogy az ott élő emberek életminősége javuljon, valamint a város gazdasági élete is fellendüljön.

Hazánk érdeke az, hogy az Unió átlagos fejlettségi szintjéhez fel tudjon zárkózni és a huszonöt tagú közösség aktív tagjaként vállaljon szerepet a népességének és területének megfelelő európai jövőkép kialakításában. Ennek eléréséhez úgy gondolom nélkülözhetetlen a vidéki települések fejlesztése, az elérhető támogatások megfelelő felhasználása.

A CARL ZEISS HUNGÁRIA KFT. LOGISZTIKAI RENDSZERÉNEK ELEMZÉSE

Szerző: **Huszi Adrienn**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Nagy Lajos**, egyetemi tanársegéd

A termelő és a szolgáltató vállalatok, így a CZH Kft tevékenységének is nagy része logisztikai jellegű, mivel az anyag- és információáramlási folyamat megszervezésére van szükség. A CZH Kft-n belül a logisztikai folyamatok átfogják a termelési rendszerek anyagi inputjainak (beszerzési, ellátási logisztika), a termelési folyamatoknak (termelési logisztika) és az outputjainak (értékesítési, elosztási logisztika) összességét.

A CZH Kft készletgazdálkodásában jelenleg is folyó feladat a készletcsökkentés, ennek függvényében vizsgáltam a készletezési rendszert. Az ellátási és az elosztási logisztikát, tehát az anyaggazdálkodást és a félkész és késztermékek készletezését külön elemeztem, az anyaggazdálkodás bemutatása során a beszerzési folyamat nyomon követése mellett a készletszintek meghatározásának módját és a befolyásoló tényezőket is, - úgymint a beszerzési források és a beszállítók - tanulmányoztam.

A félkész és késztermékek készletezésének elemzésénél az anyag- és információáramlást a rendelésvételtől a raktári folyamat végéig követtem. Ez a részfejezet tartalmazza a rendelések felvételét, a rendelésfajtákat, a rendelések raktárról illetve gyártásról történő kielégítését, a készletezési rendszert és a készletszintek meghatározását, végül a készletnyilvántartást és az értékelést.

A készletezési rendszer vizsgálatának utolsó lépéseként a CZH Kft adatait felhasználva számításokat végeztem, és ezeket elemeztem.

Végezetül a finomoptika üzem gyártási és beszerzési folyamatait elemeztem operációkutató módszerekkel. Az elemzés célja a beszerzési költségek vizsgálatára és csökkentésére, valamint a gyártási sorozatnagyságok költségalakító hatására irányult.

KERESLET-ELŐREJELZÉS AZ ÉSZAK-ALFÖLDI RÉGIÓ ÉLELMISZER PIACÁN

Szerző: **Huzsvai Dóra**, III. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Huzsvai László**, egyetemi docens
Dr. Pakurár Miklós, egyetemi docens

Munkánk célja egyrészt a kvantitatív kereslet-előrejelzési módszerek összegyűjtése és alkalmazhatósági feltételeinek megvizsgálása, másrészt ezen módszerek kipróbálása valós piaci adatokon. Kutatásainkat az Észak-alföldi régió kis, közepes és nagy vállalatainál végeztük.

Ebben a dolgozatban egy Debrecenben működő kereskedelmi vállalat konkrét példáján keresztül mutatjuk be a gyakorlati kereslet-előrejelzés problematikáját. Az elemzésbe vont termékcsoportok a filteres tea és teasütemények voltak.

Kíváncsiak voltunk arra, hogy a gyors termékváltás miatti rövid idősorokból lehet-e megbízható előrejelzést készíteni a sokszor igen szigorú alkalmazhatósági feltételeket támaztó klasszikus sztochasztikus módszerekkel (például az idősorok analízise). A sztochasztikus eljárásokon kívül más módszereket is kipróbáltunk, és kerestük a gyakorlatban eredményesen és egyszerűen alkalmazható előrejelzési módszereket. Számításainkat és elemzéseinket az SPSS 13.0 statisztikai programcsomaggal végeztük.

Kutatásunkat a Regionális Fejlesztési Operatív Program „Vállalati és operatív menedzsment vizsgálatok az Észak-alföldi régióban” c. projektje támogatja (ROP-3.3.1.-2002-03-0003/37).

A MEZŐGAZDASÁG KÖRNYEZETI HATÁSAINAK TÉRKÉPEZÉSE AZ EURÓPAI UNIÓ ORSZÁGAIBAN

Szerző: **Juhász Péter**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

Robert Watson, a Klímaváltozási Kormányközi Bizottság (IPCC; Intergovernmental Panel on Climate Change) vezetője szerint a Föld felszínének hőmérséklete ezer év óta most a legmagasabb, és ha az üvegházhatás számottevően nem csökken, a bolygó jelentős része lakhatatlanná válik.

Dolgozatomban a mezőgazdasági tevékenység szerepét vizsgálom az üvegházhatású gázok kibocsátásában. A téma fontosságát annak aktualitása adja, hiszen jelenleg Földünk legtöbbet emlegetett éghajlati tényezői az üvegházhatás és a globális klímaváltozás. Fel kell ismerni, hogy az üvegházhatás gyorsulását, így Földünk jelenlegi és jövőbeni éghajlatának alakulását leginkább az antropogén eredetű üvegházgázok alakítják.

A fontosabb üvegházgázok közül, a metán illetve nitrogén-oxid kibocsátásáért elsősorban az állattartás és növénytermesztés tevékenységei felelősek: a kérődzés során keletkezett gázok (metán), a műtrágyázás (dinitrogén-oxid), a trágyakezelés (metán és dinitrogén-oxid); ezért változtatni kell a politikai és tudományos gyakorlatokon és a mezőgazdaság légszennyezést értékelni kell. Az előbb említett problémás tevékenységekből származó üvegházgáz kibocsátások számszerűsítéséhez az IPCC által közzétett modellt használom. Az így kiszámított értékekből kalkulált mutatók segítségével végzek összehasonlító leírást az egyes Európai Uniós országok között.

Tanulmányommal az a célom, hogy rávilágítsak a mezőgazdaság környezetalkító hatásaira, ezáltal láthatóvá váljon, hogy nélkülözhetetlen maga a mezőgazdaság környezet központú modernizálása. Ösztönözni kell a gazdákat a legjobb módszerek alkalmazására, a környezettudatos gazdálkodásra, valamint meg kell teremteni az ehhez szükséges integrált vidék-politikát, amely képes a mezőgazdasági és a környezeti szempontokat kombináltan kezelni.

HUMÁNERŐFORRÁS TOBORZÁS ÉS KIVÁLASZTÁS A CARL ZEISS VISION HUNGARY KFT.-NÉL

Szerző: **Karikás Annamária**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Dajnoki Krisztina**, egyetemi adjunktus

A humánerőforrás gazdálkodás ma már sokkal többet jelent, mint a technikák és módszerek megfelelő kombinációban történő alkalmazása. Egy vállalat szempontjából nagy jelentőséggel bír a munkaerő struktúrájának optimális kialakítása. Minden szervezetnek a sajátosságaihoz igazodó megfelelő humánerőforrás gazdálkodási eszközt kell választani és alkalmazni. A vállalat számára veszteséget jelent, ha nincs megfelelő szakembergárdája, illetve a munkavállalók nem a képességeiknek megfelelően dolgoznak.

Számos vállalatnál még mindig nem ismerték fel, hogy a személyzeti tevékenység a menedzsment egyik legfontosabb részévé vált. A vezetés nem tekinti igazi partnernek a területen dolgozókat, feladatuk továbbra is a munkaüggyel kapcsolatos adminisztratív tevékenység. Az utóbbi időszakban végbement változások nyomán azonban igazi menedzseri tevékenységi területté kezd átalakulni.

A Carl Zeiss Vision Hungary Optikai Kft. egy olyan erős, globális vállalat, amely hatékonyságra törekszik csökkentve a bürokráciát és a bonyolult struktúrát. Elkötelezettek a munkatársaikkal és azok fejlődésével kapcsolatban, kitartást, energiát és teljesítményt jelentő környezetet biztosítanak.

A dolgozat célja annak bemutatása, hogy a szakirodalomban szereplő humánerőforrás gazdálkodási funkciók, hogyan alkalmazhatók a gyakorlatban egy sikeresen működő vállalkozásnál. Részletesen ismertetem a vizsgált szervezet emberi erőforrás toborzási és kiválasztási módszereit. Saját összeállítású kérdőívek adatai alapján összesítő elemzéseket végzek vezetői és dolgozói szinten, valamint részletező és összehasonlító vizsgálatokat különböző csoportképző ismérvek alapján, mint a válaszadó neme, kora, beosztása, iskolai végzettsége, valamint a szervezetenél eltöltött idő alapján.

A dolgozat végső célja, a vizsgálatok eredményei alapján olyan következtetések és javaslatok levonása, mely elősegítheti a hatékonyabb és eredményesebb munkaerő kiválasztását és bevalását az adott munkakörben.

A VIDÉKFEJLESZTÉS HELYI ERŐFORRÁSAI HOSSZÚPÁLYIBAN

Szerző: **Kiss Ildikó**, V. évfolyamos hallgató

Konzulens: **Dr. Nagy Géza**, egyetemi tanár

Napjainkban a vidékfejlesztés egyre nagyobb szerepet kap. Ennek szükségességét az indokolja, hogy az ország egyenlőtlenül fejlődik. Egyes térségek gazdasági, társadalmi fejlődése viszonylag gyors, ezzel szemben más területeken a fejlődés sokkal kisebb mértékű. Elmaradott térségek, települések jönnek létre és falvak sokasága kerül lehetetlen helyzetbe. Véleményem szerint ez az egyenlőtlen fejlődés visszavezethető a Magyarországon lezajló rendszerváltozásra, amely nagyon kedvezőtlenül érintette a vidéki településeket. Jó hírű TSZ-ek bomlottak fel, a privatizált állami gazdaságok vegetálnak és tönkrement számos jó működő üzem is. Ennek hatására rengeteg ember veszítette el korábbi munkahelyét és lett munkanélküli vagy a kárpótlás segítségével a lét szélén tengődő őstermelő. Ez a folyamat játszódott le lakóhelyemen, Hosszúpályiban is és nehezítette meg falum életét.

Dolgozatom megírása során az volt a célom, hogy egy reális képet mutassak be Hosszúpályi jelenlegi helyzetéről, és feltárjam azokat a korlátokat, melyeknek köszönhetően a gazdagabb befektetők elkerülik a települést. Legfőbb célkitűzésem az volt, hogy megkeressem azokat a kedvező adottságokat, amiket Hosszúpályi magában rejt, azokat a lehetőségeket, amelyeket a vidékfejlesztés kínálhat a község számára. Az általam elkészített helyzetfeltárás részletesen jellemzi a falu természeti, gazdasági, társadalmi és kulturális adottságait, közülük a jövőbeni fejlesztés szempontjából kiemelt figyelmet érdemelnek például a régészeti emlékek (kunhalmok), a mezőgazdasági talajok kiváló termékenysége, az erdővel borított területek jelentős nagysága, az előregedés lassulása, a fejlet intézményi hálózat, a jelentős háztáji gazdálkodás.

Véleményem szerint az elkövetkező években ezek alapján lehetőség kínálkozik olyan fejlesztések megvalósítására (például: korszerű farmgazdaságok, feldolgozó üzemek, ipari park létrehozása, kultúrált szórakozási, pihenés feltételek megteremtésére, falusi turizmus beindítása), melyek fellendíthetik Hosszúpályi életét.

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY AGRÁRPOTENCIÁJÁNAK VÁLTOZÁSA AZ ELMÚLT MÁSFÉL ÉVTIZEDBEN

Szerző: **Konyári Ágnes**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Nagy Géza**, egyetemi tanár

Dolgozatom célja az volt, hogy rámutasson Hajdúböszörmény hajdani és jelenlegi mezőgazdasági helyzetének sarkalatos pontjaira.

A városnak, mint mezővárosnak, a „hajdúk fővárosának” mindig is erős volt a mezőgazdasághoz való kötődése. Történelmi forrásait tekintve is jól látható, hogy mindig fejlett, sikeres mezőgazdasággal rendelkezett. Kiemelkedő eredményeket ért el a növénytermesztés és az állattenyésztés ágazataiban.

Jelenleg is ez a két ágazat számít a mezőgazdaság potenciál erősségének. A város mindig túlélte a legnehezebb, legviharosabb éveket. Ehhez hozzásegítette a települést a nagyfokú termelési kedve és magasan képzett szakembereinek a munkája.

A '90-es évek környékén bekövetkező mezőgazdasági átalakulás alapvetően megváltoztatta a mezőgazdaság helyzetét. Ezért a kiinduló évekhez a legközelebbi rendelkezésemre álló adatokat dolgoztam fel, és értékeltém ki. Elért eredményeim átfogó jellegűek a hiányos adatnyilvántartásnak köszönhetően.

Jól látható, a város mezőgazdasági szervezeti rendszere az utóbbi évtizedekben jelentősen átalakult. Az AVOP keretében elnyert pénzösszeg rendkívüli forrása, segítsége a jelenleg működő mezőgazdasági vállalkozásoknak, vállalkozóknak, gazdálkodóknak. E támogatás elősegíti a pályázók munkájának eredményességét, sikerét. Így a mezőgazdasági ágazatok piacképességének, versenyképességének javítására nyílik lehetőség. Ez lehetővé teszi a város termelésének, potenciáljának, jelentőségének, és a megyei- illetve országos pozíciójának megőrzését.

A KÖRSZEKCIÓS-LÉPES MÉZ GAZDASÁGI ÉRTÉKELÉSE

Szerző: **Kovács Andor**, V. évfolyamos hallgató

Konzulens: **Dr. Bai Attila**, egyetemi docens

A méhészet nem tartozik mezőgazdaságunk legnagyobb ágazatai közzé, ám jelentőségét jól mutatja, hogy több mint 15.000 méhészcsaládnak jelent részben, vagy egészben megélhetési lehetőséget.

Dolgozatomban azt vizsgálom, miként javíthatja a körszekciós-lépes méz termelése a méhészek jövedelmi helyzetét. Eredményeim alapján javaslatot teszek arra, hogy a méhésztársadalom mely csoportjainak érdemes alkalmazni a kutatott módszert és mit ajánlott tenniük a biztosabb, kedvezőbb jövedelem elérése érdekében. A lépes méz jövedelmezőséget növelő szerepe tekintetében megosztott a szakma. Következtetésem alapján állást kívánok foglalni ebben a vitában én is.

A téma aktualitását a Dél-Amerikából és Kínából az EU-ba dömpingszerűen érkező silányabb minőségű, ám lényegesen olcsóbb mézzel zajló verseny jelenti. A hazai termelők kiszolgáltatott helyzetben vannak a felvásárlók és mézüzemekkel szemben, akik az utóbbi években, növekvő mennyiségben importálnak olcsóbb mézet.

Az objektív megítélhetőség és széleskörű alkalmazhatóság érdekében beruházás-elemzéssel végeztem a körszekciós-lépes méz gazdasági értékelését. Az elemzés során dinamikus mutatókat alkalmaztam, figyelembe véve ezzel a pénz értékének várható változásait a beruházás teljes élettartama alatt, valamint annak időértékét. Munkámban alkalmazkodva a magyar sajátosságokhoz, a speciális eszközökön túl a beruházás egy korszerűbb, versenyképesebb kaptárrendszer adaptációját is magában foglalja.

Eredményeim alapján legfontosabb következtetésemnek azt tartom, hogy alátámaszthatom a körszekciós-lépes méz kedvező hatását a gazdálkodásra. A lépes méz esetében mintegy 26 eFt-os befektetéssel, a hagyományos méztermelésnél ettől mintegy 10 eFt-tal kisebb értékkel számoltam. A beruházás-elemzési mutatók a lépes méz esetében: NPV: 214 e.Ft. PI: 9,3, a konvencionális termelés esetében: NPV: 139 e.Ft. PI: 7,7. Az érzékenységi vizsgálatból kiderül, hogy az a minimális ár, amivel az NPV értéke még éppen pozitív, a mindenkor felvásárlási ár alatt van, ilyen szempontból tehát biztosított a beruházás. Másik rizikófaktor a hozam, mely a potenciális termés 40%-val már pozitív NPV-t ad.

**AZ 2004-2006 KÖZÖTTI IDŐSZAK AGRÁRGAZDASÁGI ÉS
VIDÉKFEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM TÁMOGATÁSAINAK MEGYÉK
SZERINTI ÖSSZEHASONLÍTÁSA**

Szerző: **Kozma Zsuzsa**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

A dolgozatomban az Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Operatív Programról írok és megvizsgálom, hogy a Nemzeti Fejlesztési Terv időszakában a támogatások adott formái milyen mértékben és arányban fordultak elő Magyarország megyéiben. A téma választását indokolja, hogy tanulmányaim során sokat foglalkoztunk az operatív programokkal és úgy gondolom nagyon sok ember megélhetését biztosítja vagy segíti. A téma fontosságát bizonyítja az is, hogy az Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Operatív programon belül 9 jogcímre lehet pályázni, amelyek a következők: (1) a mezőgazdasági beruházások támogatása, (2) a halászati ágazat strukturális támogatása, (3) fiatal gazdálkodók induló támogatása, (4) szakmai továbbképzés és átképzés támogatása, (5) a mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése, (6) a vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése, (7) mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése, (8) falufejlesztés és -megújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése, (9) LEADER+.

Az általam bemutatott programot azért is jelentősek, mert Magyarországon számos család és vállalkozás foglalkozik mezőgazdasággal és ezek a támogatások százezrek számára nyújtott segítséget. A dolgozatomban az adatokat a KSH és egyéb statisztika könyvek segítségével a nyíregyházi Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által nyújtott információkat és a NVH honlapján közzétett adatokat dolgoztam fel.

Az Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Operatív Program keretén belül 2006. szeptember 12.-ig 110570 millió forint támogatási keret került felhasználásra. Ez jelentős összeg és azt jelenti, hogy mind az egy főre, mind pedig az egy hektárra jutó támogatás meghaladja a 10 000 forintot. A támogatások legnagyobb részét a mezőgazdasági beruházások támogatása használták fel. Az értékelés során a megyék között szintén jelentős különbséget találtam.

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY, HAJDÚNÁNÁS ÉS HAJDÚDOROG TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Szerző: **Lévai Judit**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

Témaként, Hajdúböszörmény, Hajdúnánás és Hajdúdorog területfejlesztési koncepciójának összehasonlítását választottam. Az első részben, a három város területfejlesztését vizsgálom meg a regionális összefüggések, a közlekedés-földrajzi helyzet, a demográfia, gazdasági, intézményfejlesztési, idegenforgalmi, közműellátottsági és ökológiai adatok alapján. Az érintett témákon belül, kitérek a helyzetelemzésre és a fejlesztési lehetőségek bemutatására. A következő részben, a három város területfejlesztése közötti azonosságokat és különbségeket vizsgálom meg. Az utolsó részben a Nemzeti Fejlesztési Terv regionális lehetőségeit, az operatív programok céljait, prioritásait mutatom be. Hajdúböszörményre, Hajdúnánásra és Hajdúdorogra vonatkoztatva elemzem a nyertes pályázatokat és összevetem azok hatását a Nemzeti Fejlesztési Tervben megfogalmazott célkitűzésekkel.

A városokra a mezővárosi jelleg a jellemző. A szántó területek nagy része a kiváló termőhelyi adottságú hajdúhátra esik, ez magas színvonalú mezőgazdasági termelés és agrármarketing tevékenység kialakulását segíti elő. Az Alföld iparosítási programja keretében a városokba jelentős ipari bázisok települtek, de ennek ellenére még mindig nagy munkaerő tartalékkal rendelkeznek. Az időszakonkénti vízhiány illetve víz többlet kedvezőtlenül befolyásolhatja a mezőgazdaságot. A birtokszerkezet, az agrármarketing, innováció és nagyüzemi termelés területén bekövetkezett változások szintén csökkentették az esélyeket. Alacsony a feldolgozottság szint és a munkahely hiány miatt, erős az elvándorlás a térségből.

A kiváló termőföld és a történelmileg kialakult magas színvonalú mezőgazdasági termelési kultúra jó alapot jelent az élelmiszergazdaság erősítésére, a kiépítésének folytatására, bővítésére. Jó alapja van a minőségi termelésnek, a biogazdálkodásnak, a feldolgozóipar fejlesztésének. További lehetőséget jelent az erdőgazdálkodás és a gyepgazdálkodás. A gyógyvízre alapozott idegenforgalmi fejlesztés szintén jelentős fejlődést hozhat. A települések területén a zöldterületek növelése, a fásítás a vízfelületek növelése, míg a szántóföldeken az erdősavók létesítése, a dűlőfásítás kedvezően befolyásolja a közérzetet.

A TORMATERMESZTÉS JELENTŐSÉGE, LEHETŐSÉGEI A HAJDÚSÁGI TERMŐTÁJON

Szerző: **Marosi Ottó**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Nábrádi András**, egyetemi tanár
Rácz Péter, ügyvezető igazgató

A torma a legegészségesebb zöldségféléink egyike, melyet az emberek nagy része a húsvéti sonka elengedhetetlen kísérőjeként ismer. Igazi jelentőségével azonban csak kevesen vannak tisztában. Pedig a környező országok közül Magyarország rendelkezik a legnagyobb hagyományokkal a torma tájtermesztésében. A hazai tormatermesztés színtere a 12 települést magába foglaló, 400 km²-en elhelyezkedő Hajdúsági termőtáj. Ma ez a térség Európa legnagyobb egybefüggő tormatermelő közege, melynek saját tájfajtája, a Hajdúsági torma hungaricumnak tekinthető, és megérdemelten nyerte el a Földrajzi eredetvédeltséget az Európai Unió piacgazdaságában 2004 év folyamán. Ez az eredetvédett tájfajta adja a magyar termelés 90 %-át és exportunk döntő hányadát. Magas beltartalmi értéke és kiváló minősége miatt a külföldi piacokon jól ismerik és keresik a Hajdúsági tormát. Az Uniós csatlakozásunk szempontjából is nagy jelentősége van az ilyen sajátos, csak nálunk fellelhető termékeknek, melyek egyedi jellegüknél fogva gazdagítják az európai élelmiszerek választékát.

A dolgozatom célja, hogy bemutassam, milyen jelentőséggel bír a tormatermesztés a Hajdúsági termőtáj településein élő emberek életében. Ennek érdekében az itt élő emberek, tehát a kistermelők által végzett termesztés költség-jövedelem viszonyait vizsgáltam meg. A vizsgálatot nagyban segítette értékes szakmai és gyakorlati tapasztalataival a Bagamér környéki tormatermesztésben kiemelkedő szerepet játszó PROfoodMERK Kft. ügyvezető igazgatója, Rácz Péter. A vizsgálat eredményeit felhasználva arra kerestem a választ, hogy miért foglalkoznak az emberek évről-évre tormatermesztéssel, egyes kedvezőtlen feltételek ellenére is. Továbbá bemutatásra kerül a termőtáj (kialakulásának feltételei, a termesztési alkörülmények, adottságok, hozamok, ill. egyedi termesztési technológia). Mindezek után, igyekeztem a gyakorlatban is érvényesülő, valós képet felvázolni a tormatermesztésben jelenleg kialakult helyzetről. Céлом felhívni a figyelmet a tormatermesztés lehetőségeire, a térség kitorési pontjaira. Hiszen a Hajdúsági torma őrzi és hirdeti az itteni tájkörzet értékeit, és csak átgondolt stratégia mentén biztosíthatja a különlegessége által nyújtott árbevételi többletet.

INTERNETALAPÚ SEGÉDANYAG A BIOLÓGIA ÁLTALÁNOS ISKOLAI OKTATÁSÁHOZ

Szerző: **Mátyás Blanka**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **dr. Várallyai László**, egyetemi adjunktus
Kozák Lajos, egyetemi tanársegéd

Az Internet már hazánkban is egyre több háztartásba jut el. Ezért kiválóan alkalmas arra, hogy az oktatásban felhasználjuk, és így tegyük a tanulást interaktívvá, könnyen érthetővé, színessé, és kényelmessé.

A céloom egy olyan honlap megalkotása volt, amely bemutatja az állatokat fő élőhelyük alapján. Ez a honlap főként 14 év alatti általános iskolások számára nyújt bővebb ismereteket a biológia, környezetismeret órán tanultakhoz. A weblap ismereti anyaga a magyarországi oktatási viszonyokat figyelembe véve került kialakításra.

A honlapon megtalálhatjuk Földünk főbb élőhelyeit, és a Magyarországra jellemzőeket is. A megszerzett ismereteinket kvíz - kérdésekkel tesztelhetjük le, amelyek az oldalon megtalálható ismeretanyagból fejthetők meg.

A szerkesztésnél figyelembe vettem, hogy bővíthető és jól átlátható legyen, valamint a felhasználók élvezzék a lapon való böngészést. A webes környezet miatt a PHP szerveroldali fejlesztőnyelvet használtam, az adatok kezelésére pedig a MySQL adatbázis-kezelő rendszert.

A dolgozatomban bemutatom, hogy miként épül fel egy honlap az ötlettől kezdve, az adatbázis-szerkezet megalkotásán, a megjelenés (design) megtervezésén, és a program megírásán keresztül a használatba vételig.

A honlap elkészítése számomra azért fontos, mert egyrészt így a fiatalabb korosztály közelebb kerülhet az Interneten keresztül is a természethez, másrészt jobban áttekinthető lesz számukra a tananyag.

A VIDÉKFEJLESZTÉS LEHETŐSÉGEI NAGYKÖKÉNYESEN

Szerző: **Papp Krisztina**, V. évfolyamos hallgató

Konzulens: **Sipos Géza**, t. egyetemi docens

Célként tűztem ki, hogy településemen lehetőséget teremtsék a vidékfejlesztésen belül a vadászturizmus fejlesztésére és a falusi turizmus, ezen belül a hagyományok, a népi szokások élővé tételére. Település környezetében megterveztem egy erdészeti faállomány fejlesztést, amelynek célja a vadgazdálkodási és vadászati lehetőségek bővítése. Felkutattam azokat a természetes és kulturális forrásokat, melyekből megalapozhatom ennek a kis falunak a fellendítését, mely nemcsak bevételi forrásként szolgál, hanem kulturális életünk részévé is válhat, valamint hatással lesz a környező települések életére is.

**A SIKERES FALUSI TURIZMUS GAZDASÁGI, TURISZTIKAI ÉS SZEMÉLYI
FELTÉTELEI EGY KONYÁRI ÉS EGY CSERÉPFALUI VENDÉGLÁTÓ
PÉLDÁJÁN KERESZTÜL**

Szerző: **Piránszki Linda Petra**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Szabó Bernadett**, egyetemi adjunktus

A falusi turizmus napjainkban egyre nagyobb hangsúlyt kap a vidékfejlesztésben. A rendszerváltást követően a gazdaságban bekövetkezett változások miatt csökken a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma. Az elvándorlás bizonyos falvak elnéptelenedéséhez, elszegényedéséhez, elöregedéséhez vezet. A falusi turizmus megállít(hat)ja ezeket a kedvezőtlen folyamatokat. Munkalehetőségeket teremt(het), segít(het) néhány család anyagi és életkörülményének javításában. A hagyományok és a falusi értékek őrzésében is jelentős szerepet kap.

A falusi turizmus gyakorlati megvalósításához számos gazdasági, személyi és turisztikai feltételnek kell megfelelni. Dolgozatomban ezeket a feltételeket vizsgálom.

Két különböző természeti, gazdasági és turisztikai adottságú településen működő falusi vendéglátót vizsgáltam. A Hajdú-Bihar megyei Konyár és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Cserépfalu egy-egy vendéglátóját választottam.

Elvégeztem mindkét vállalkozás turisztikai és gazdasági elemzését. Mélyinterjút készítettem a falusi vendéglátókkal, hogy képet kapjak a vállalkozás elindításának körülményeiről és a vállalkozás működéséről. Az éves bevételekből és költségekből hatékonysági mutatókat számoltam. Beruházás-elemzést végeztem és SWOT-analízist készítettem mindkét vállalkozásra vonatkozóan. A kapott eredményekből levont következtetések alapján modelleztem egy sikeres falusi vendéglátó vállalkozást, melynek megtérülési viszonyait beruházás-elemzéssel vizsgáltam. Egy 3D animáció szerkesztő programmal vizuálisan is szemléltettem elképzeléseimet.

A MAGYAR PÉKSÉG KFT. INFORMATIKAI RENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA

Szerző: **Sánta Judit**, IV. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Salga Péter**, egyetemi tanársegéd
Füzesi István, tudományos segédmunkatárs

Azért választottam ezt a témát, mert a vállalatirányítási rendszerek egyre fontosabb szerepet töltenek be a kis- és középvállalkozások körében. Az ERP rendszerek (Enterprise Resource Planning – integrált vállalatirányítás) használatával a vállalatok adataikat egy helyen tárolhatják, és bármikor elérhetik azokat, a különböző vállalati folyamatok pontosabb nyomon követése, és a megalapozottabb döntéshozatal érdekében. A vállalatirányítási rendszerek elsősorban azon vállalatok számára előnyösek, akik integrálni akarják a különböző részlegek munkáját, naprakész adatokat kívánnak kinyerni rendszerükből a pénzügy, kereskedelem, termelés és más területeken, jobban akarják kiszolgálni vevőiket növelve ezzel a vevők lojalitását, és az üzleti tervezést is pontos adatokra akarják alapozni.

Kutatásaimat a Magyar Pékség Kft. (Hajdúböszörmény, Erdélyi út 65-67.) informatikai rendszerének használatával végeztem. Vállalatirányítási rendszerük bevezetése 2005 év végén kezdődött, és a bevezetés fokozatosan történik. Dolgozatomban bemutatom a rendszer főbb komponenseit, fokozott hangsúlyt helyezve az élelmiszeripari cégéknél nagyon fontos nyomon követés problémájára és informatikai megoldására. A nyomon követhetőség, a termékminőség és az élelmiszerbiztonság garantálása a rendszer legfontosabb feladatai közé tartozik. A nyomon követési rendszerek feladata a pontos és gyors termékazonosítás, a kérdéses termékek eredetének és jelenlegi tartózkodási helyének meghatározása. A rendszerek bevezetésével lehetővé válik egy esetleges élelmiszerbiztonsági probléma kiindulási pontjának meghatározása, és az érintett termékek, tételek piacról történő visszahívása illetve kivonása. Egy jól kialakított és működtetett élelmiszer nyomon követési rendszerrel, az élelmiszeripari vállalkozók nagy lépést tehetnek a fogyasztók bizalmának elnyerésében.

**JAPÁN SZILVA ÜLTETVÉNY LÉTESÍTÉSÉNEK ESETTANULMÁNYON
ALAPULÓ KOMPLEX GAZDASÁGI ELEMZÉSE**

Készítette: **Stefán Krisztián**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Szűcs István**, egyetemi docens
Szóllósi László, doktorandusz

Dolgozatom szakirodalmi áttekintése során átfogóan ismertetem a magyar gyümölcságazat jelenlegi helyzetét, várható kihívásait, fejlesztési lehetőségeit, valamint a termelési szerkezet régiók szerinti megoszlását. Ezen kívül bemutatom a gazdaságilag is hatékonyan működő nagyüzemi ültetvényeket, illetve igazolom a szilvatermesztés meghatározó szerepét a zöldség-gyümölcs ágazatban, továbbá meghatározom a szilvával szembeni elvárásokat és célkitűzéseket.

Figyelembe véve azt a tényt, hogy az ültetvénytelepítés többnyire egy lassan megtérülő, hosszú távú gazdasági döntés, amely akár évtizedekre is determinálhatja a gazdálkodó pénzügyi, jövedelmi helyzetét, ezért csak egy jól összeállított, komplex gazdasági elemzés elvégzésével hozható meg a minimális kockázatvállalás melletti beruházási döntés.

Céлом a Kasz-Coop Kft. tulajdonában lévő japán szilvaültetvény komplex gazdasági elemzésének elvégzése, illetve az, hogy igazoljam az ültetvény jogosultságát, gazdasági életképességét. Mindezt egy dinamikus mutatókon alapuló beruházás elemzési modell összeállításával és értékelésével kívánom alátámasztani.

Részcélkitűzéseimnek megfelelően adatokat gyűjtöttem az ültetvénytelepítés ráfordításait és költségeit illetően, valamint a termőre fordulásig terjedő időszakra vonatkozó ráfordításokat, költségeket, esetleges bevételeket illetően is. Ezt követően összeállítottam a már termő ültetvényre jellemző árbevétel, költség és jövedelem viszonyokat. Mindezek alapján összeállítottam a beruházási modell segítségével elvégeztem a gazdaságossági vizsgálatokat, melynek eredményeit végül összevettem az alaphipotézissel, mely szerint az adott ültetvénytelepítés egy jövedelmező és belátható időn belül biztonsággal megtérülő beruházás, melyet érdemes volt megvalósítani.

A BÉKE AGRÁRSZÖVETKEZET VAGYONI, PÉNZÜGYI ÉS- JÖVEDELMEZŐSÉGI HELYZETÉNEK VIZSGÁLATA

Szerző: **Sütő Szilvia**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Ertsey Imre**, egyetemi tanár
Fenyves Veronika, egyetemi tanársegéd

A piacgazdaság fejlődésével, a privatizáció kiterjesztésével egyidőben megerősödött és szélesedett a tulajdonosok és a piaci szereplők köre, akik feltétlenül információkkal kell, hogy rendelkezzenek a vállalkozások tevékenységének minősítéséről, vagyoni-, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetének alakulásáról.

Dolgozatomat a hajdúböszörményi Béke Agrárszövetkezet 2003., 2004., 2005. évi beszámolóinak adatai alapján készítettem el. A dolgozat első részében a gazdasági elemzéssel foglalkoznék, az ezt követő fejezetekben a vállalkozás vagyoni-, pénzügyi –és jövedelmezőségi helyzetének alakulását vizsgálom. Bemutatom az eszközök, források összetételét, alakulását az évek során, elemzem a likviditási-, pénzügyi helyzetet, a jövedelemtermelő képességet. Választásom azért erre a szövetkezetre esett, hiszen évek óta itt töltöm nyári gyakorlataimat, mely során megismerkedhettem a cég helyzetét, gazdálkodását illetve kilátásait.

Az elemzés során arra szeretnék rávilágítani, hogy az EU csatlakozást követően egy mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó vállalat hogyan tud fennmaradni, képes-e megfelelni a megváltozott feltételeknek, megbirkózni a kihívásokkal. Legnagyobb eredménynek azt tartom, hogy a vizsgált időszakban a szövetkezetnek sikerült megőriznie egységét, a környezeti és piaci viszonyok megváltozása ellenére talpon maradt, pozícióját megtartotta.

Megállapíthatom, hogy a szövetkezet lehetőségeihez mérten mindent megtesz annak érdekében, hogy a jövőben is képes legyen a nagyfokú alkalmazkodóképessége révén, tartalékainak jobb kihasználásával „fennmaradni”. Remélem sikerült néhány olyan gondolatot megfogalmaznom, építő javaslatot tennem, melyekkel hozzájárulhatok e célkitűzés megvalósításához.

MAGYARORSZÁG RÉGIÓINAK „ÖKOLÓGIAI-LÁBNYOM” VIZSGÁLATA

Szerző: **Szabó András**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

Dolgozatom célja Magyarország hét régiójának vizsgálata a „ökológiai-lábnym” modell segítségével.

Ennek, a viszonylag új modellnek fő célja az, hogy mérhetővé, számokkal kifejezhetővé tegye az emberiség környezetre, elsősorban a megújuló erőforrásokra, gyakorolt hatását. A kapott eredményeket aztán összevetve a vizsgált terület erőforrásainak mennyiségével, és megújulásuk ütemével megállapítja, hogy az adott területen élő népesség életszínvonala milyen mértékben fenntartható, az adott időpontban uralkodó technológia mellett. A modellben mindezen számításokra, és összehasonlításokra a földterület, mint közös mértékegység, alapján kerül sor.

A kapott egyenleg által egyfajta fenntarthatósági jelzőszámot kapunk, mely tervezési eszközként alkalmazható jövőbeli környezetvédelmi stratégiák kidolgozásakor, illetve beruházások hatásainak vizsgálatakor.

A módszer elfogadottságát jelzi, hogy az szerepel a második Nemzeti Fejlesztési Tervben, mint mérőszám. Ugyanakkor igen kisszámú hazai szakirodalom foglalkozik az adott témakörrel. Ezért tartom fontosnak a témában végzett hazai kutatásokat, vizsgálatokat. Ugyanakkor a lábnym-módszer alapjainak egyszerűsége miatt, hatásos eszköze lehet a környezettudatos nevelésnek is.

Hazánk földrajzi, és társadalomföldrajzi sokszínűsége megkívánta, hogy a módszert ne egységesen az egész országra alkalmazzam, hanem azt felosztva, részletesebb, regionális szintű elemzéseket végezzek. A regionális adatok segítségével, azok összehasonlításával, következtetéseket vontam le az egyes régiók jellegével, és fenntarthatóságával kapcsolatban, illetve javaslatokat tettem, a jelenlegi helyzet jobbá tétele érdekében.

Ugyanakkor dolgozatom írása közben folyamatosan igyekeztem kritikus szemmel tekinteni magát a modellt is. Így kritikai megjegyzéseket is megfogalmaztam, a módszer általam gyengének tekintett pontjaival kapcsolatban, illetve számba vettem azokat a tényezőket, melyek befolyásolhatták, esetleg torzíthatták az általam kapott eredményeket.

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY GYÓGYTURIZMUSA ÉS LEHETŐSÉGEI

Szerző: **Szabó Andrea**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Nagy Géza**, egyetemi tanár
Dr. Pető Károly, egyetemi docens

Szülőhelyem, Hajdúböszörmény a „*Hajdúk fővárosa*” nemcsak fontos gazdasági és kulturális központ, hanem az utóbbi években lendületesen fejlődő idegenforgalmáról is kezd ismertté válni a Bocskai Strand és Gyógyfürdőnek köszönhetően. A város a turizmus típusok közül a rendezvény,- kulturális és örökségturizmus valamint az egészségturizmus területén kíván széles termékínálattal vonzerőt jelenteni nemcsak hazánkban. Szakirányi érdeklődésemből kifolyólag feltűnt, hogyan növekedett az egykori strand mára komplex centrummá városomban. Kutatásaim során körvonalazódott, milyen nagy szerepet szánnak a jövőre vonatkozó koncepciók tervekben a gyógyturizmusnak. Felmerült bennem a kérdés, lehetünk-e utazási célpontja a gyógyulni vágyóknak? Hajdúszoboszló közelsége, vagy távolsága akadály, vagy előny más másképp nyújtani? Milyen tapasztalatok vannak, az eddigi működés során? Mi épül még a jövőben?

2004. januártól az OGYFI gyógyvízzé minősítette az 53°C-os termálvizét a városnak, ami nagyszabású fejlesztések sorozatának adta meg az alapját. Teljesen átépült a strand, Gyógyászati Központ és Castrum Termálkemping nyílt pár évvel az uszoda után. A teljes folyamat részletes bemutatására vállalkoztam, mindezt beleágyazva egy országos és kistérségi helyzetfeltárás keretébe, valamint a gyógyvízre épülő balneológia tudományának ismertetésével.

A jövőre vonatkozó tervekhez létszükséglet feltárni a múltat és a jelent, hiszen csak így tudunk eredményes és szükséges beruházásokat megvalósítani. Dolgozatomban vidékfejlesztés szemléletéből tanult céltudatosságot és komplexitást igyekszem követni, amiben a helyi folyóiratokon túl számos forrásmunka segített. Munkamódszerem szintézise a leírás, megfigyelés, interjúk és statisztikák alkalmazásának.

Összességében a Bocskai Gyógyfürdő bemutatásán túl, átfogó képet igyekszem adni a gyógyturizmus lehetőségeiről a jövőben az Unió egy jellegzetesen magyar kistérségi központjában, a „Hajdúk fővárosában”.

MARKETING PROMÓCIÓ HATÉKONYSÁGÁNAK VIZSGÁLATA AZ ALMAÉRTÉKESÍTÉSBE

Szerző: **Szabó Viktor**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Nábrádi András**, egyetemi tanár

A derecskei székhelyű Havita Tész egy új módszert vezetett be az almaértékesítésben. Magyarországon a közelmúltban még nem volt hasonló megmozdulás az almaeladás módszerében. A Tész kiváló minőségű és egyedi ízvilágú almát kínál, de a vásárlót nehéz ismét meggyőzni a hazai alma fogyasztásának előnyeiről.

A szövetkezet almatermelői a telepítéstől kezdve integrált termesztési technológiát alkalmaznak. 1999-ben vezették be az ISO 9002:1994 rendszert, mára már rendelkeznek ISO 9001:2000, HACCP tanúsítványokkal, valamint 2005-ben kapták meg a EurepGap tanúsítványt, ami a magyarországi almatermesztők körében szinte egyedülálló.

A Havita Tész sárándi hűtőházában, mintegy 2400 tonna almát lehet tárolni a legkorszerűbb technológiai körülmények között. A hűtőház teljes kapacitásában ULO (Ultra Low Oxygen) technológia működik, ami lehetővé teszi az alma akár 10-12 hónapos folyamatos tárolását

Dolgozatomban a Tész által finanszírozott marketingkampány szeretném bemutatni, és a kampány következtetéseit vizsgálni. A marketingkampány 2006. február 15-én néhány óriásplakát kihelyezésével kezdődött Debrecen városban. A kampány része volt további promóciós termékek: plakátok, szórólapok kihelyezése. Ezek mellett a médiákban, városi televízió, körzeti rádiókban való hirdetés, reklámfilmek elkészítése, valamint az almák címkével való ellátása.

Dolgozatomban szeretném vizsgálni egyes marketingeszközök hatékonyságát, valamint a marketingeszközök hatásait különböző településeken. A felméréseimet Hajdú-Bihar megyében több településeken, mintegy 20-30 üzletben végzem, ami lehetőséget ad arra, hogy külön-külön vizsgáljam meg a promóciós eszközök hatékonyságát.

Dolgozatomban próbálok összefüggéseket keresni a vásárlói reakció, a minőség és a marketing eszközök között.

ÖKOLÓGIAI LÁBNYOM

Szerző: **Szakajda Tímea**, V. évfolyamos hallgató

Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

Dolgozatomban olyan témát szerettem volna választani, ami időszerű és emberek millióit érinti. Fogalmi megközelítésben az ökológiai lábnyom azt vizsgálja, hogy az adott technológiai színvonalon mennyi földterületre és vízre van szüksége emberi populációnak (pl. a Föld lakossága, vagy egy ország lakossága) fogyasztásának kielégítéséhez (textil, étel, stb) és az általa termelt szemét ártalmatlanításához. Az ökológiai lábnyom 6 komponensből áll ezek a következők: (1) az a terület, amelyen a táplálkozáshoz szükséges élelem megtermelhető, (2) annak a termőföldnek a nagysága, amely az elfogyasztott vágóállatok tartásához kell, (3) a fa-, rost és papírszükségletek kielégítéséhez szükséges erdő területe, (4) a hal, rák, kagyló stb. fogyasztásával arányos tenger felülete, (5) a népesség lakásaihoz szükséges földterület, (6) annak az erdőterületnek a nagysága, amely az egyéni energiafogyasztással arányos mennyiségű szén-dioxid megkötéséhez szükséges.

Némi módosítással ezen komponens alapú csoportosítást fogom felhasználni. Az országok esetében bevezettem egy összetett fogalmat, Én ökoszkológiai lábnyomnak nevezem az országos adatokat. Ehhez azért ragaszkodtam, mert a vizsgálatom során ez a lábnyom a következő komponensekből fog állni: (1) az élelmiszer-, rost-, és faigényt fedező területmennyiség, (2) a széndioxid kibocsátás, eltüzelésre alkalmas famennyiséget biztosító területmennyiség, a nukleáris-, és vízenergiát nyújtó területmennyiség.

Vizsgálatom lépései a következők:

1. Az Eu-s tagállamok népességmegoszlása, legmagasabb és legalacsonyabb lakosú országok kiválasztása
2. B, az államok ökoszkológiai lábnyomának szemléje, illetve 1. és 2. komponensek alapján a részeselek
3. C, a legmagasabb és legalacsonyabb értékekkel bírók kiválasztása és komponensek alapján tovább bontása
4. D, Magyarország helyzete, ökológiai lábnyomának összetevői értékekkel társítva,
5. E, Magyarország értékeinek ismeretében beillesztés az Eu-s országok közé.

MÁRIAPÓCS, MINT VIDÉKI KISVÁROS HELYZETE ÉS FEJLESZTÉSI KILÁTÁSAI

Szerző: **Tamás Éva**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Nagy Géza**, egyetemi tanár

Hazánkban kiemelten kezelt kérdés a vidéki térség problémája, ezen belül is a települések elmaradottsága, a foglalkoztatás hiánya, az elvándorlás. Ilyen esetben a településnek szembe kell néznie a problémáival, hogy a felzárkózás útjára léphessen. A különböző projektek, pályázatok, a települések összefogása, és természetesen a tevékeny szakemberek járulnak hozzá ehhez.

Vidéken nevelkedő, élő, és nem utolsósorban vidékfejlesztési agrármérnök jelöltként mindig is érdekelt, hogy az én településemen hogyan alakulnak ezek a dolgok. Célom volt, hogy a városról egy olyan átfogó anyagot állítsak össze, ami a jelen helyzetet vizsgálja, továbbtekintve a jövő felé, mert kutatásaim során ilyennel nem találkoztam. A dolgozat teljes körű helyzetfeltárása rámutat a természeti-, gazdasági- és társadalmi erősségekre és gyengeségekre, kirajzolva az elvárt fejlesztési lehetőségeket.

Máriapócs ugyan az ország egyik legkisebb városa, de a magyarországi búcsújáróhelyek közül talán a legjelentősebb. Évente 500-600 ezer ember zarándokol el a Könnyező Szűzanyához, élénkítve a város életét. E hagyomány fenntartása nem csak vallási, hanem vidékfejlesztési szempontból is az egyik legfontosabb lehetősége a városnak.

Más lehetőségeket is mérlegelve és bemutatva következtetésem pozitívak, mivel a kisebb pályázatok mellett egy nagy volumenű turisztikai projektet nyert közelmúltban a város, aminek a legnagyobb beruházása a gyógyfürdő építése lesz. Ebben rengeteg lehetőséget látok, és megállapíthatom, hogy Máriapócs fejlődésében ez döntő jelentőségű lesz.

MOTIVÁCIÓ VIZSGÁLATA EGY MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰEKET FOGLALKOZTATÓ SZERVEZETNÉL

Szerző: **Vasvári Árpád**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Juhász Csilla**, egyetemi adjunktus

Az Európai Unió foglalkoztatáspolitikai irányelveiben kiemelkedő szerepet kap a mindenki számára nyitott munkaerőpiac megvalósítása. 2010-re európai cél a foglalkoztatottság 70 százalékos szintjének elérése. A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK irányelv kötelezi a kormányokat arra, hogy nagy jelentőséget tulajdonítsanak a halmozottan hátrányos helyzetű csoportok, köztük a fogyatékos emberek munkaerő-piaci integrációjának. Prioritás a foglalkoztathatóságuk növelése, annak érdekében, hogy az inaktív szerepből kikerüljenek, s többé ne legyenek a társadalom láthatatlan szereplői.

A motivációt vizsgáltam egy olyan szervezetnél, amely megváltozott munkaképességűeket foglalkoztat, rehabilitál. A vizsgálat tárgyául választott Pro Rehabilitáció Kft a régió egyik legnagyobb olyan szervezete, amely rehabilitációval foglalkozik. Választásom azért esett erre a témakörre és a szervezetre, mert a társadalom igen nagy részét képezi ma Magyarországon a valamilyen formában megváltozott, csökkentett munkaképességűek aránya. Azok a kérdések merült fel bennem, hogy mi ösztönzi ezeket az embereket arra, hogy munkát vállaljanak, és a szervezeteknél hogyan alakul a motiváció.

Motivációnak nevezzük azt az általános képességet, amikor képes valaki elérni azt, hogy a csoportot a kívánt irányba mozgassa, és a kívánt tetre serkentsé. Motiválni nem csak az egyént, hanem a csoportot, sőt az egész szervezetet kell.

A mintavételezés során irányított, zárt kérdőívet használtam, amelyet 50 dolgozó töltött ki. A feltett kérdések által arra kerestem a választ, hogy milyen motivációs eszközöket alkalmaznak a szervezetnél, és hogy a szervezeten belül hogyan alakul mindez korcsoportok, legmagasabb iskolai végzettség, nemek, valamint beosztás alapján. A vizsgálatokból levont következtetések elősegíthetik, hogy a szervezetnél sikerüljön kialakítani egy kellemesebb munkahelyi légkört, hatékonyabbá lehessen tenni a szervezet működését.

**AZ MSZ EN ISO 14001:2005-ÖS SZABVÁNY SZERINTI
KÖRNYEZETKÖZPONTÚ IRÁNYÍTÁSI RENDSZER ELEMZÉSE A
HAJDÚSZOBOSZLÓI VÁROSGAZDÁLKODÁSI ZÁRTKÖRŰEN MŰKÖDŐ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL**

Szerző: **Zagyva Erzsébet**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Juhász Csaba**, egyetemi docens
Molnár András, környezetvédelmi megbízott

Változó világunkban egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk a környezet minőségére, védelmére. A fogyasztók egyre inkább előtérbe helyeznek olyan termékeket, szolgáltatásokat melyek előállításuk során környezetkímélő technológiát alkalmaztak. Ezért játszik nagy szerepet a vállalatoknál a Környezetközpontú Irányítási Rendszer (KIR).

A környezettudatos vállalatirányítás egyik eszköze lehet a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet ISO 14000-es szabványcsaládjá. Ezen nemzetközi szabványcsaládból a leginkább alkalmazott szabvány az ISO 14001, mely 1996-ban jelent meg. Jelenleg Magyarországon MSZ EN ISO 14001:2005 néven van hatályban.

A Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Zártkörűen Működő Részvénytársaság mindig élén járt a környezetvédelmi tevékenységekben. A vállalkozás Hajdúszoboszló város településszolgáltatási tevékenységeit látja el. A városban elsők között 2001-ben építette ki és működteti azóta is az ISO 14001-es rendszerét a köztisztasági-településszolgáltatási, temetkezési, piacüzemeltetési, parkfenntartási területeken.

A Környezetirányítási Rendszer kialakítása során meghatározták a környezeti politikát, a megvalósításhoz szükséges erőforrásokat, folyamatokat, felelősségi és hatásköröket és a dokumentációs rendszert. Nagy hangsúlyt fektetnek a vállalkozásnál az alkalmazottak képzésére. A Hajdúszoboszló Városgazdálkodási ZRt, környezeti politikája figyelembevételével törekszik a szolgáltatások minőségének, színvonalának javítására.

A dolgozatban célom az volt, hogy bemutassam a környezettudatos vállalatirányítási rendszert a Hajdúszoboszlói városgazdálkodási Zártkörűen Működő Részvénytársaságnál.

A SZIKSZÓI KISTÉRSÉG VIDÉKFEJLESZTÉSI KÉRDÉSEI

Szerző: **Zsiga László**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Lazányi János**, egyetemi tanár

Dolgozatom témájául a szikszói kistérséget választottam, mert magam is itt élek, és erősen foglalkoztat a térség helyzete, hogy a településen és a környező falvakban élő emberek életszínvonalát hogyan, milyen eszközökkel lehetne jobbá tenni, megszépíteni. A dolgozatom elkészítéséhez a szakirodalom feldolgozásán túl használtam a helyi önkormányzat által rendelkezésre bocsátott anyagot is. A szikszói kistérség jelenleg hátrányos helyzetben van, amely a társadalmi, gazdasági és infrastrukturális elmaradottságban, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliségben nyilvánul meg. Szikszó és Térsége Fejlesztési Társulás fő célkitűzései között kiemelt szerepet kap az érintett 24 önkormányzat területét lefedő kistérség társadalmi-gazdasági helyzetének javítása, természeti értékeinek, az épített környezetnek, valamint a kulturális örökségeinek kiemelt fejlesztése, javítása.

Az általam elkészített Swot-elemzés alapján a kistérség fejlesztési prioritásai között a környezetvédelem kiemelt fontosságú. Gond, hogy az illegálisan lerakott hulladék mennyisége, a Hernád-menti élővilág, a környezet, a táj esztétika és maga az ember rovására nő. A Hernád folyó Szikszó térségében nem szabályozott, töltése nincs, így a nagyobb vizek a természetes hullámtérben vonulnak le. A volt folyómedrek, így a Nagyer megtelik vízzel és a szántóföldek mélyebben fekvő részei is víz alá kerülhetnek. A lerakott hulladékot ilyenkor a folyó magával viszi és beszennyezi területet. A probléma megoldását követően a turizmus legkiemeltebb célpontja lehet a Hernád folyó és annak unikális sajátosságokkal rendelkező löszfal rendszere és az idegenforgalom fejlesztésének közvetett hatása lesz a település életére. A folyó középső szakaszának fő hasznosítási irányai között az öntözés, a vízisportok, a rekreációs területek, a horgászat, halászat, a fürdőzés, a kavics kitermelés és a villamos energia termelés bír még jelentőséggel.

A Szikszói Ipari park közvetlen vasúti kapcsolattal rendelkezik, az épülő m30-as – Miskolcot Kassával összekötő – autópálya nyomvonala mentén. Célja a szabad, helyi humán erőforrás foglalkoztatása, gazdaság élénkítése a települések fejlődésének segítése a térségben.